

THORGAL

Piętno wygnańców

ROSIŃSKI – VAN HAMME

BOJE SIĘ, VIGRID!
CO POCZNIEMY, JEŻELI
NASI MEŻOZYNI NIE
WRODĄ? KTO NAS
WYŻYWI PODCZAS
ZIMY? KTO NAS
OBRONI PRZED
NAPADAMI
RABUSIÓW
I GORALI?

USPOKOJ SIĘ,
ERNHILD. MOŻE
PO PROSTU POPY-
NELI DALEJ,
NIZ ZAMIE-
RZALI.

A MOŻE DOPADŁ ICH
TEN MORSKI DEMON,
O KTÓRYM OSTATNIO
TAK DUŻO MOWIA...
POZA TYM WIEŚC NIE-
SIE ŻE SHALCAN
GRABI I MORDUJE
BEZ LITOŚCI...

A MY
JESTEŚMY
LEPSI?
PRZECIEŻ TEŻ
GRABIMY
I MORDUJEMY
BEZ LITOŚCI!!

THORGAL ZAWSZE POWTARZAŁ:
DORÓKI WIKINGOWIE LUBOWAĆ
SIĘ BĘDĄ W NAPADACH I BEZ-
MYŚLNYM ZABIJANIU, NIGDY
NIE STANĄ SIĘ WIELKIM
LUDEM.

AARICIO,
NIE...

I TO TY,
CÓRKA GADAL-
FA SZALONEGO,
OSMIELASZ
SIĘ TAK MO-
WIE?

TAK! MOŻNA BYĆ
CÓRKA WÓDZA I MIMO
TO TWIERDZIĆ, ŻE
MADRZEJ BUDOWAĆ
POKOJ U SIEBIE, NIZ
ROZPALAĆ WOJNY NA
OBCEJ ZIEMI.

UWAŻAJ, AARICIO! TYMI SŁOWAMI
OBRAŻASZ BOGÓW I KAŁASZ
PAMIĘĆ NASZYCH PRZODKÓW.
WIKINGOWIE SĄ WŁADCAMI
MORZA I POWINNI UMIERAĆ
Z MIECZEM W DŁONI, JEŚLI
CHCĄ WEJŚĆ DO WAHALLI
WIELKIEGO ODYNA.

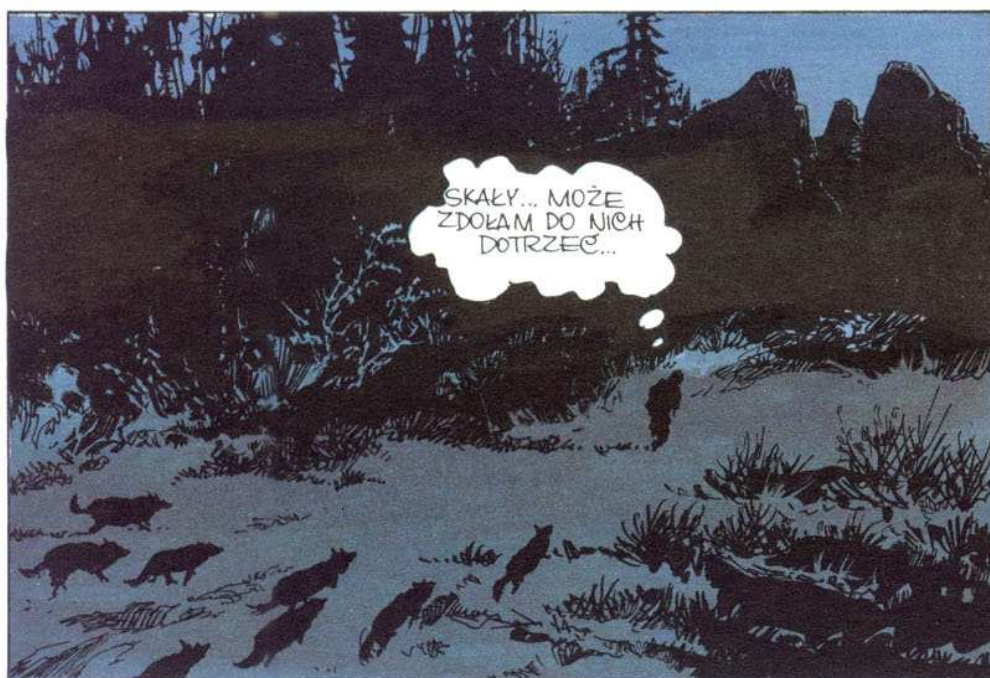
NIE,
NIE...

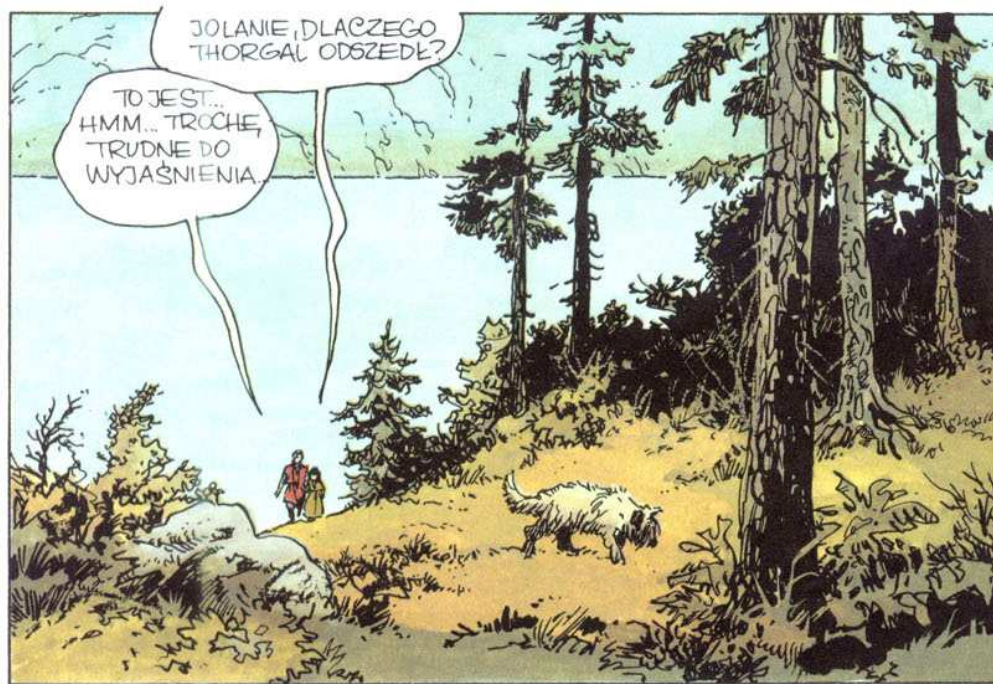

JUŻ NIE DAM
RADY. ŚMIERĆ
TAK BLISKO CEWI
TO ZBYT GŁUPIE...

A JEŚLI CHODZI O TWOJE
THORGALA, ŚLICZNOTKO...
TO PIĘKNIE MOWIŁ, A MIMO
TO OPUSCIŁ CIĘ PRZED FRA-
WIE TRZEMA LATY. ZRESZTĄ,
NIGDY NIE BYŁ JEDNYM Z NAS.
NIE MIAŁ DOŚĆ ODWAGI, BY
ZACHOWYWAĆ SIĘ, JAK
PRZYSTAŁO NA
WIKINGA.

JOLANIE, DLACZEGO THORGAL ODSZĘDE?

TO JEST...
HMM... TROCHE
TRUDNE DO
WYJAŚNIENIA.

A ZRESZTĄ, CO CI
Z TEGO PRZYJDZIE?
NAWET GO
NIE ZNASZ.

TO MOJ TATA
AARICIA MI TAK
POWIEDZIAŁA.
CHCIAŁABYM,
ŻEBY WROCIE.

INNE DZIECI MAJĄ OJCÓW.
A KIEDY ICH OJCOWIE ODPLY-
WIAJĄ, ZAWSZE POTEM WRACA-
JĄ Z PIĘKNYMI PODARKAMI
I ŚLICZNYMI KLEJNOTAMI.
CHCIAŁABYM, ŻEBY THORGAL
TEŻ WROCIE
Z PREZENTAMI.

AARICIA RÓWNIEŻ PRAGNIE, ŻEBY
WROCIE. POWIEDZIAŁA MI TO, WIEC
DLACZEGO CAŁY CZAS GO NIE MA?
NIE JEST DOBRY?

ALEŻ
OCZYWISTIE,
ŻE JEST DOBRY
BARDZO DOBRY.

NO, TO
DLACZEGO
ODSZĘDE?

JA... NIE WIEM,
LOUVE, NIE ZA-
DAWAJ WIECEJ
PYTAŃ. TEŻ
CHCIAŁBYM,
ŻEBY JUŻ
BYŁ Z NAMI.

PLACZESZ?
DLACZEGO
PLACZESZ?

NIE PLACZ.
CHODZ, ZABAWIMY
SIĘ W NASZĄ GRE.

TAK! TAK!
LUBIE, GDY
SPRAWIASZ,
ŻE RZECZY
ZNIKAJĄ.

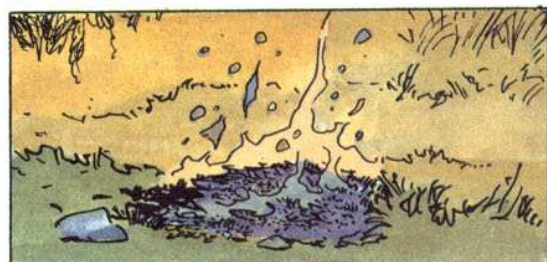
PAMIĘTAJ, LOUVE!
TO TAJEMNICA!
NIKT OBCY NIE MOŻE
WIEDZIEĆ, ŻE PO-
TRAFIE TO ROBIĆ.
PRZYRZĘKASZ, ŻE
NIE WYGADASZ.

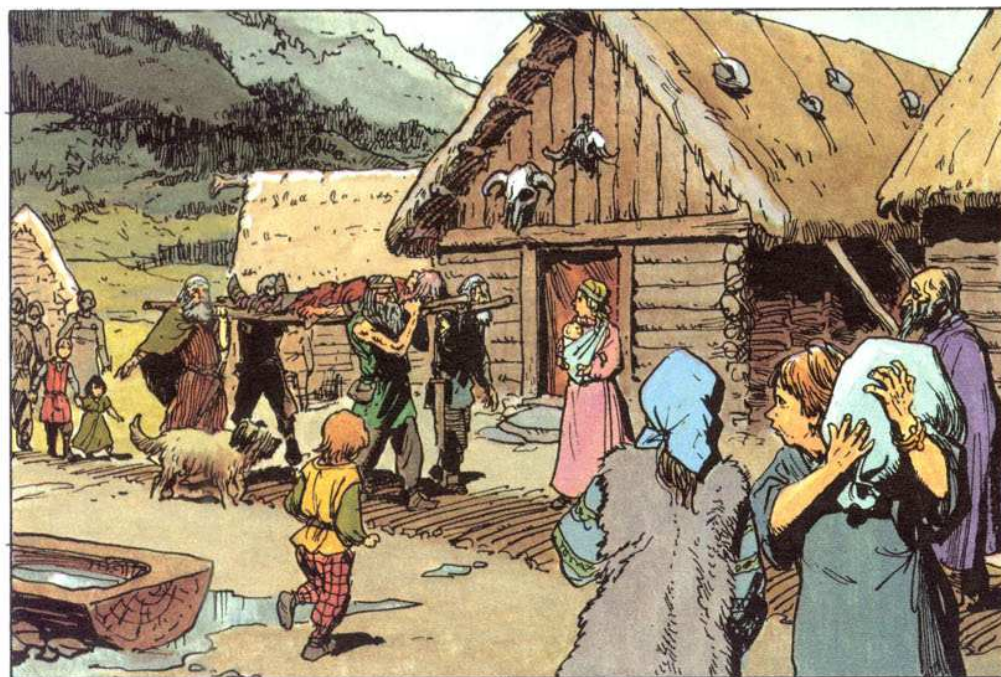
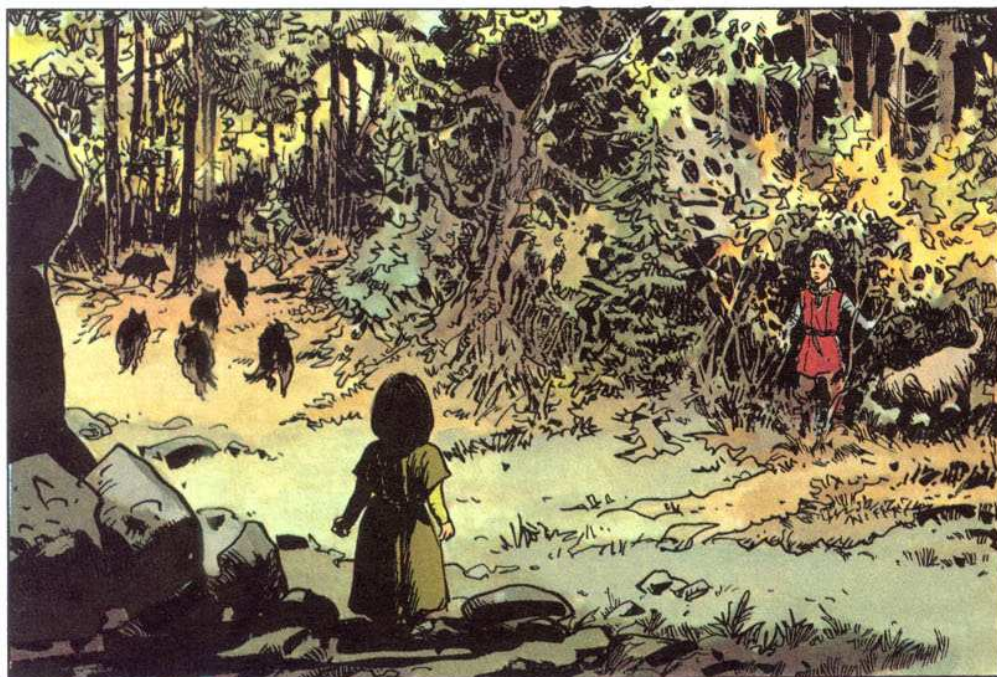
PRZY-
RZE-
KAM.

DOBRCZE,
CO MA
ZNIKNĄĆ?

TEN
KAWAŁEK
DREWNA!

TO ERYK! MOJ SYNI CO MU
SIE STAŁO? GDZIE SĄ JEGO
OJCIEC I BRAT? GDZIE
SĄ INNI?!

GDY DOJDZIE DO
SIEBIE, WSZYSTKO
NAM OPowie, ODSUN
SIE, VIGRID, NIE SIEMY
GO DO WIELKIEGO
DOMU.

WIESZ, TO JA
GO ZNALAZŁAM.
ZAATAKOWAŁY
GO WILKI, ALE
POWIEDZIAŁAM
IM, ŻEBY SOBIE
POSZŁY.

CHODZCIE
WSZYSCY, ERYK
JEST PRZYTOMNY!
MOŻE MÓWIC!

PLYNĘLIŚMY CZTEREMA DRA-
KKARAMI PEŁNYMI ZŁOTA
I ŁUPÓW, ZDOBYTYCH NA SASACH.
STRACILIŚMY NIEWIELU WÓDZÓW,
A SERCA WYPEŁNIAŁA NAM
DUMA, ŻE WROCIMY DO DOMU
Z TAKIMI BOGAŚTWAМИ...

ALE KIEDY OPYKAŁIŚMY
PRZYŁADEK DWÓCH PRADÓW,
O PIĘĆ DNI ŻEGLUGI STĄD, CZE-
RWONY STATEK, WIELKI JAK
DZIESIEĆ WIELKICH DOMÓW,
WYKONIK SIE Z MGŁY
I PRZECIĄŁ NAM DROGĘ.

KRWAWY OKRĘT
SHAIGANA
BEZLITOSNEGO!

NAPEDZANY TRZEMA
RZĘDAMI WIOSEŁ BYŁ
ZBYT WYSOKI, BYŚMY
MOGLI GO ZAATAKOWAĆ,
I SZYBSZY NIŻ
NASZE OKRĘTY.

ZRECZNYMI MANEWRA-
MI ZDOŁAŁ ROZPROSZYC
NASZE DRAKKARY. POTEM
ATAKOWAŁ JE POJEDYN-
CZO. NIE DAŁ NAM
ŻADNEJ SZANSY OBRONY.

SHAIGAN STEROWAŁ
NIM OSOBISCIE, A MY
OSŁUPIELIŚMY, KIEDYŚMY
GO ROZPOZNAŁI...

HORDA PIRATÓW ZATAPIAŁA JEDEN STATEK PO DRUGIM. WIELE Z NAS ZGINEŁO Z MIECZEM W DŁONI. MOJ OJCIEC I STARSZY BRAT BYLI POŚRÓD NICH. UMARLI, WZKWAJĄC IMIĘ ODNA.

POZOSTAŁYCH SKUTO ŁAŃCUCHAMI I WCIĄGNIĘTO NA POKŁAD CZERWONEGO OKRETU. ZRABOWANO NASZE ŁUPY I BRON. POTEM SHAIKAN PODPAŁIŁ DRAKKARY I POPEŁNAŁ KU POŁUDNIOWEMU ZACHODOWI.

BYŁEM RANNY W GŁOWIE I RAMIE, WIEC ZOSTAWIONO MNIE NA PEWNA ŚMIERĆ. ZAR PŁOMIENI SPRAWIŁ ŻE ODZYSKAŁEM ZMYŚŁY I ZDOŁAŁEM W OSTATNIEJ CHWILI RZUCIĆ SIĘ DO MORZA!

UCZEPIONY DESKI DRYFOWAŁEM PRZECZ CAŁY DZIEŃ I NOC. DOPÓKI SZCZĘŚLIWYM ZBIEGIEM OKOLICZNOŚCI NIE ODNALEŻLI MNIE WIKINGOWIE Z WIELKIEGO FIORDU.

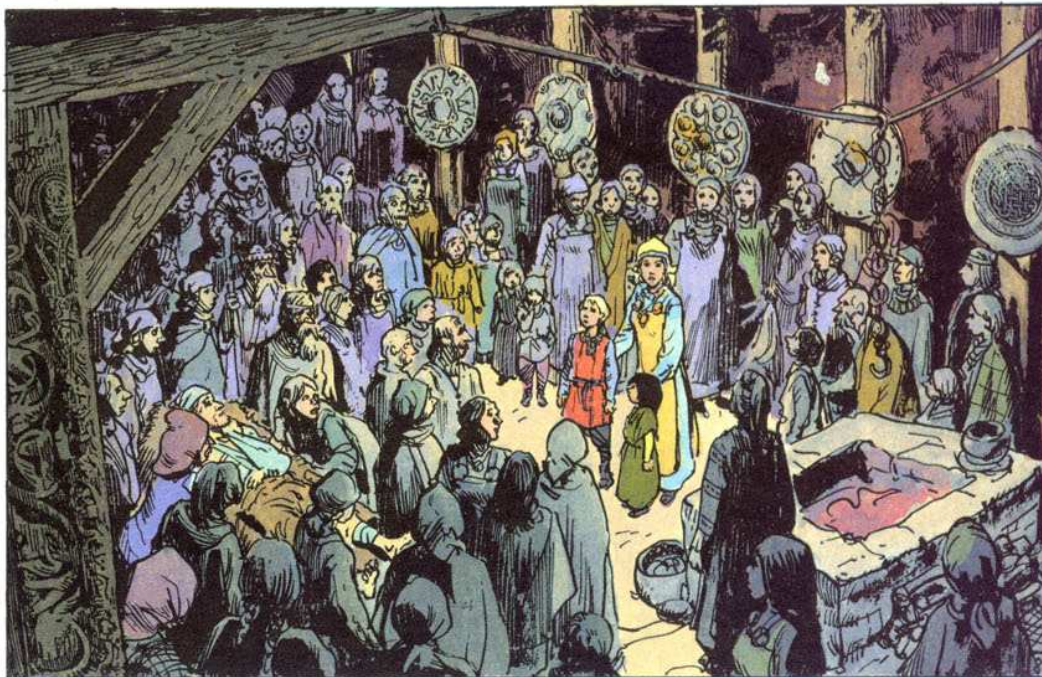
ZAJELI SIĘ MNĄ, A PO PRZYBICIU DO BRZEGU DAŁ KONIA BYM WROCIE NA POKŁAD. ALE KONI PADŁ W DRODZE I MUSIAŁEM IŚĆ PIESZO.

ERYKU, POWIEDZIAŁEŚ ŻE ROZPOZNAŁEŚ TEGO PRZEKŁĘTEGO SHAIKANA. KTO TO BYŁ?

ROZPOZNAŁIŚMY GO WSZYSTCY, I JESZCZE DZIS TRUDNO MI UWIERZYĆ W TO, ŻE WIDZIAŁY MOJE OCZY. TO BYŁ JEDEN Z NASZYCH...

THORGAL AEGIRSSON.

TO...TO PRZECIEŻ
ŚMIESZNE. THORGAL
NIE MOGŁBY...

TEN BĘKART
NIGDY NIE BYŁ
JEDNYM Z NAS...

ZAWSZE
NAMI
GARDZIŁ...

A TERAZ
PRÓBUJE
NAS
ZNISZCZYĆ.

OTO DLACZEGO TWOJ
PIĘKNY THORGAL CIĘ
OPUŚCIŁ, GŁUPIA... WOLAŁ
SAM ŁUPIĆ, NIŻ WSPIERAĆ
WYPRAWY RODU, KTÓRY
GO PRZYGARNAŁ. NIECH
ODYN WYPALI MU
SERCE I WNETRZNOŚĆ!

TO...TO
NIEMOŻLI-
WE! ERYK
MUSI SIĘ
MYLIĆ.

ERYKU, MÓWIKES!
ŻE U BOKU CHAIGANA
STAŁA KOBIETA. JAK
WYGLĄDAŁA?

MŁODA,
BARDZO
PIĘKNA,
CZARNOWŁOSA.
STRZELAŁA
Z ŁUKU LEPIJ
NIŻ DEMONY
Z PIEKIEŁ.
TO ONA KIERO-
WAŁA WALKĄ,
GDY THORGAL
GTEROWAŁ
OKRĘTEM.

KRIS DE
VALNOR?!
MYŚLAŁAM,
ŻE ONA
NIE ŻYJE...

ZNASZ TĘ
Kobietę,
AARICIO?

JA...CHYBA
TAK...O ILE
TO ONA...

TO ZŁA KOBIETA!
ZMUSIŁA NAS DO
WYPRAWY DO KRA-
INY GA PO DRUGIEJ
STRONIE
MORZA.*

WERGILD!

TAK,
KRWI!

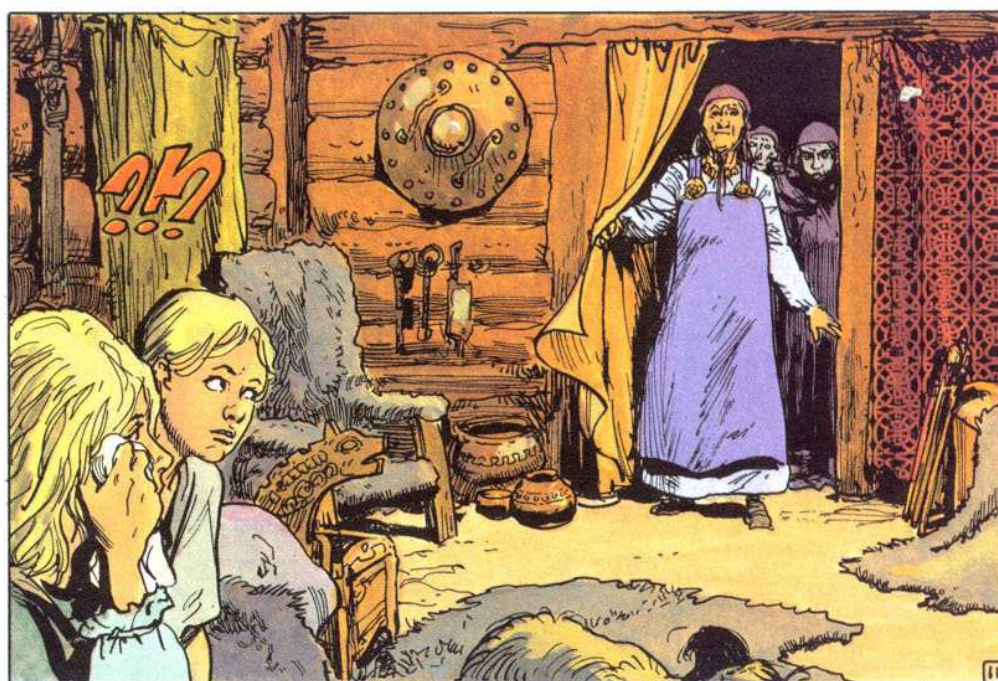
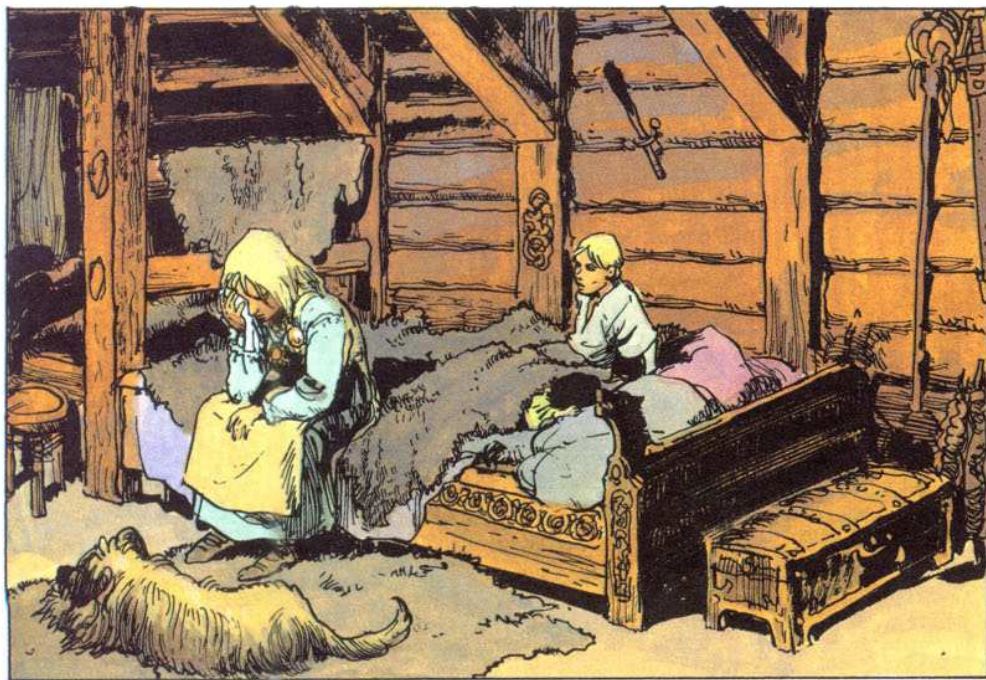
WERGILD!

**ŻADAMY
KRWI!**

JEJ
MAŻ
ZABIĆ
NASZYCH!

* PATRZ „KRAINA GA”

PO CO TU PRZYSZŁYŚCIE? NIE MACIE PRAWA! MUSZE OPUSZCIE WIOSKĘ, DOPIERO O ŚWIECIE.

MAMY ZOSTAWIĆ CI CZAS NA UKRYCIE ZŁOTA I KLEJNOTÓW? NIC Z TEGO, ŚLICZNOTKO!

A NA POCZĄTEK, ODDAWAJ! CHOĆ TO ZA MAŁO, ŻEBY WYRÓWNAĆ STRATĘ MEGO MĘŻA I SYNA.

AJ!

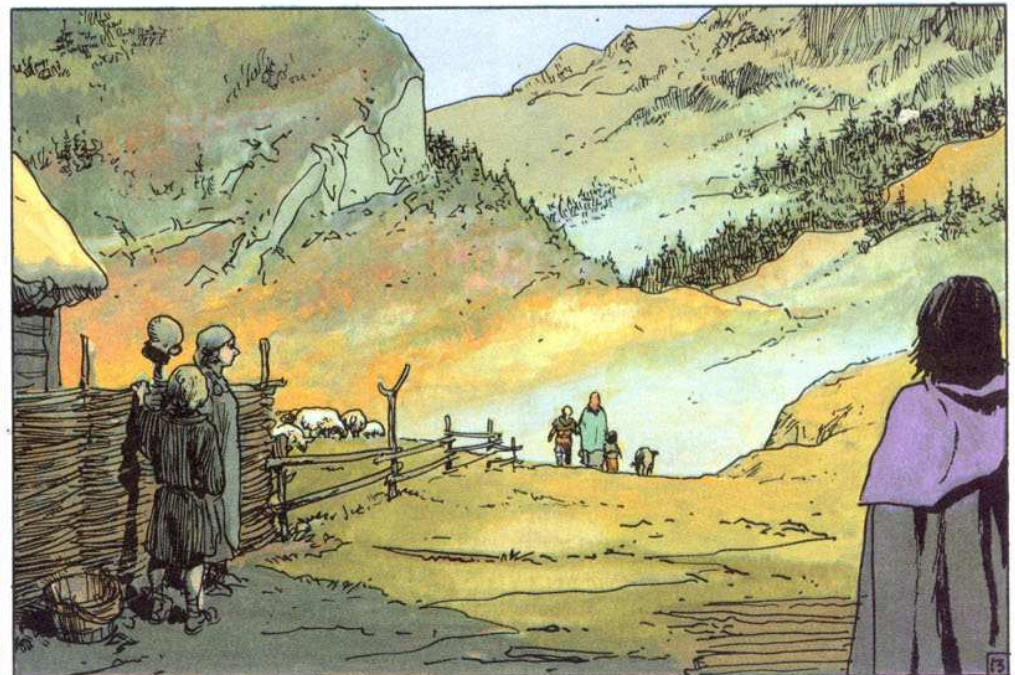
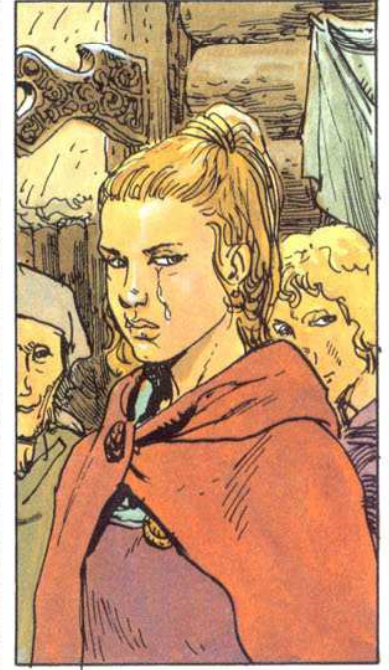
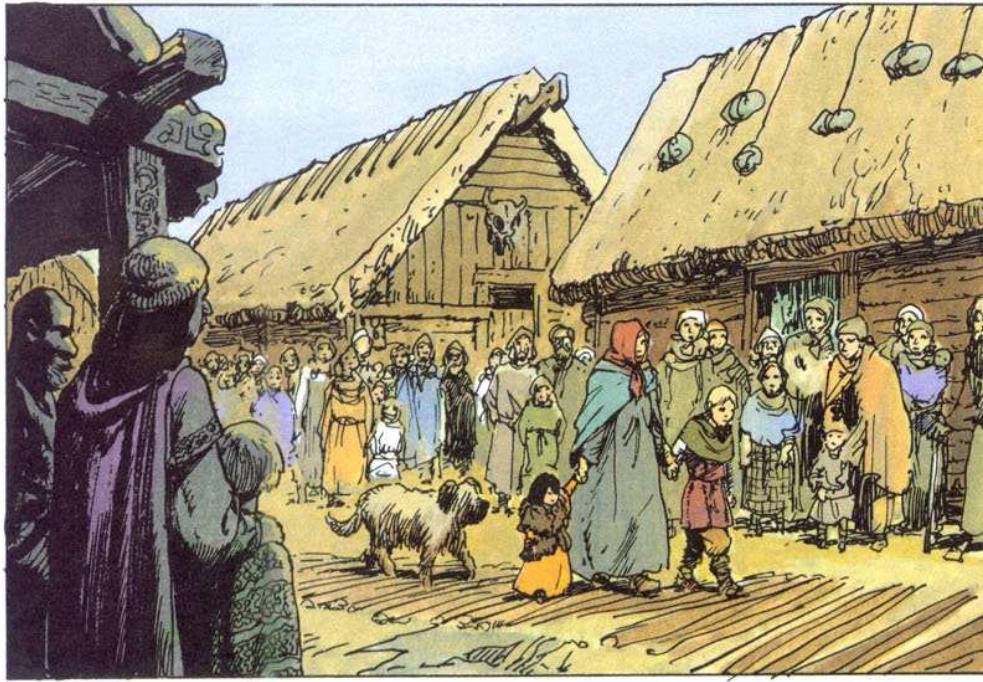
DALEJ, KOBIETY! PRZETRZĄSIJCIĘ KUFRY, NIECH TA SUKA ODDA WSZYSTKO, CO TEN KAJDAK JEJ OJCIEC, UKRADE NAM W CZASACH, GDY UWAZAŁ SIĘ ZA KRÓLA!

PODŁĘ KOBIETY! JA IM...

I COŻ, KSIEŻNICZKO, MNIEJ W TOBIE DUMY? JESTEŚ NIKIM! ZNACZYSZ MNIEJ, NIŻ NAJNIEDZIEJSZY Z ŻEBRAKÓW! MNIEJ, NIŻ NAJBARDZIEJ PARZYWA ZE SKUNDŁONYCH SUK! SZEROKIEJ DROGI, KSIEŻNICZKO! MIŁO WIEDZIEĆ, ŻE WKRÓTCĘ TWOJE SZCZĄTKI ROZSZARPIA, KRUKI.

WIEM, CO POTRAFISZ, ALE NIE MOŻEMY NICZEGO UCZYNIĆ. JEŻELI ZROBISZ IM KRZYWDĘ, WSZYSCY TRÓJE ZOSTANIEMY ZABICI.

NIE JOLANIE!

WIEC POSZUKAMY KORZONKOW, NASION GOSNY, ZOLEDZI... I SPRÓBUJEMY ZŁAPAC ZAJACA...

SSSS, AARICIO...

MAMO, JESTEM GŁODNA.

WKRÓTCE OPOCZNIEMY, KOCHANIE. NAZBIERAMY JAGÓD I DZIKICH OWOCÓW.

NIE MA JUŻ JAGÓD, AARICIO. ZACZYNA SIĘ ZIMA.

SOLVEIG?! OSZALAŁAŚ? CO TY TU ROBISZ?

NIKT MNIE NIE WIDZIAŁ. BYŁAM BARDZO OSTROŻNA. CHODZIE ZA MNĄ.

MASZ TU KONIA I WŁÓKI, FUTRA I ZAPASY NA TRZY TYGODNIE. NIE BÓJ SIĘ, TO WSZYSTKO MOJE. NIKT SIĘ O NICZYM NIE DOWIE. KIEDY DOTRZĘSZ DO WIELKIEGO FIORDU, WYMIENISZ KONIA NA ŁÓDZ.

PRZYNIOŚLAM TEŻ NOŻ, MASĆ NA TWOJĄ RANĘ, I TROCHĘ KLEJNOTÓW... W RAZIE POTRZEBY BĘDZIESZ JE MOGŁA SPRZEDAĆ.

OCH, SOLVEIG, RATUJESZ NAM ŻYCIĘ! I PODEJMIU! JESZ STRACH, NIE RYZYKO...

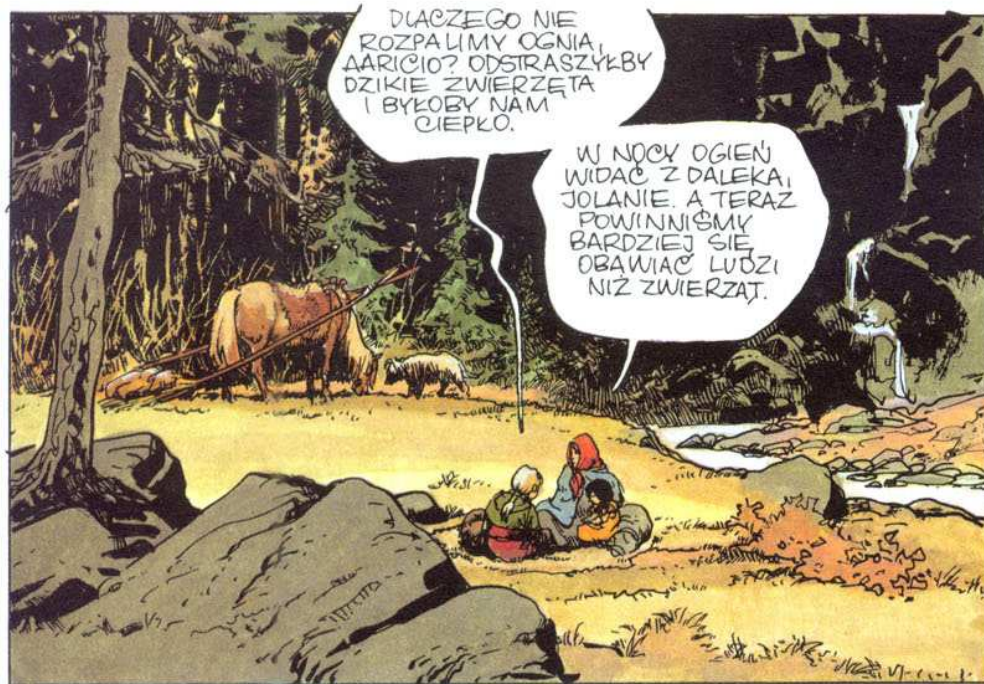
JEŚLI KTOŚ SIĘ DOWIE, CO UCZYNIŁAŚ, RÓWNIEM ZOSTANIESZ WYGNANA.

PRZECIEŻ ZROBIŁABYM TO SAMO! JESTEŚ MOJĄ JEDYNĄ PRZYJACIÓLKĄ, AARICIO. GDYBYM TYLKO MOGŁA ODESZŁA, BYM Z TOBĄ.

ZEGNAJ, KSIEŻNICZKO! MAM NADZIEJĘ, ŻE ODNAJDZIESZ SWOJĄ WYSPĘ, I ŻE BĘDZIESZ MOGŁA ŻYĆ NA NIEJ W SPOKOJU.

ZEGNAJ, SOLVEIG! NIGDY CIĘ NIE ZAPOMNĘ.

DLACZEGO NIE
ROZPALIMY OGNIĄ,
AARICIO? ODSTRASZYŁBY
DZIKIE ZWIERZĘTA
I BYŁOBY NAM
CIEPKO.

W NOCY OGIEŃ
WIDAC Z DALEKA,
JOLANIE. A TERAZ
POWINNIŚMY
BARDZIEJ SIĘ
OBAWIAĆ LUDZI
NIZ ZWIERZĄT.

JESTEŚMY WYGNANCAMI,
DZIECIŃKO. TO OZNACZA, ŻE
KADZY MOŻE NAS OKRAŚĆ
ZROBIĆ Z NAS NIEMOLNIKÓW,
A NAWET ZABIĆ. I NIKOMU
NIE WOLNO PRZYJŚĆ NAM
Z POMOCĄ.

TO
WSZYSTKO
WINA
THORGALA...
NIENAWIDZĘ
GO...

TY TEŻ GO
NIENAWIDZISZ,
PRAWDA?

NIE, NIE NIENA-
WIDZĘ.
PRÓBUJĘ GO
ZROZUMIEĆ.

PRZECIEŻ
TO
PROSTE...

THORGAL ODSZEDŁ
ŻEBY ŻYĆ Z INNĄ KO-
BIETĄ, WIELU MĘŻCZYZN
Z WIOSKI TAK UCZYNIŁO.
A KRIS DE VAL-
NOR NAKŁONIKO GO
BY ZOSTAŁ PIRATEM.
TO WSZYSTKO.

NAPRAWDĘ
WSZYSTKO?

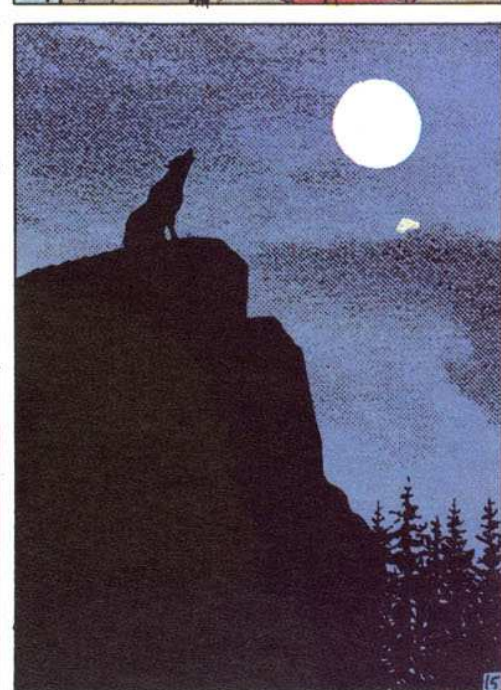

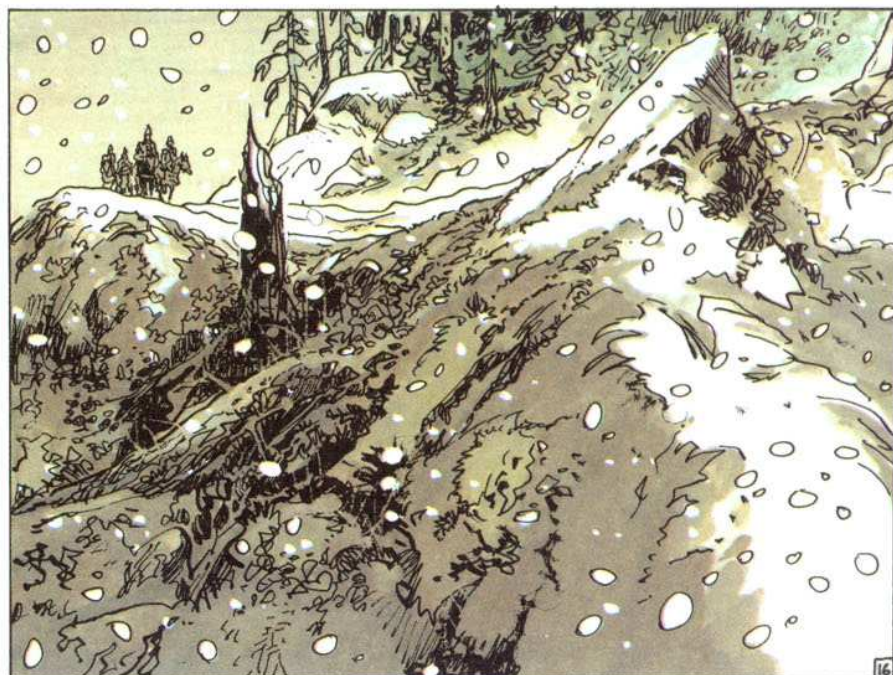
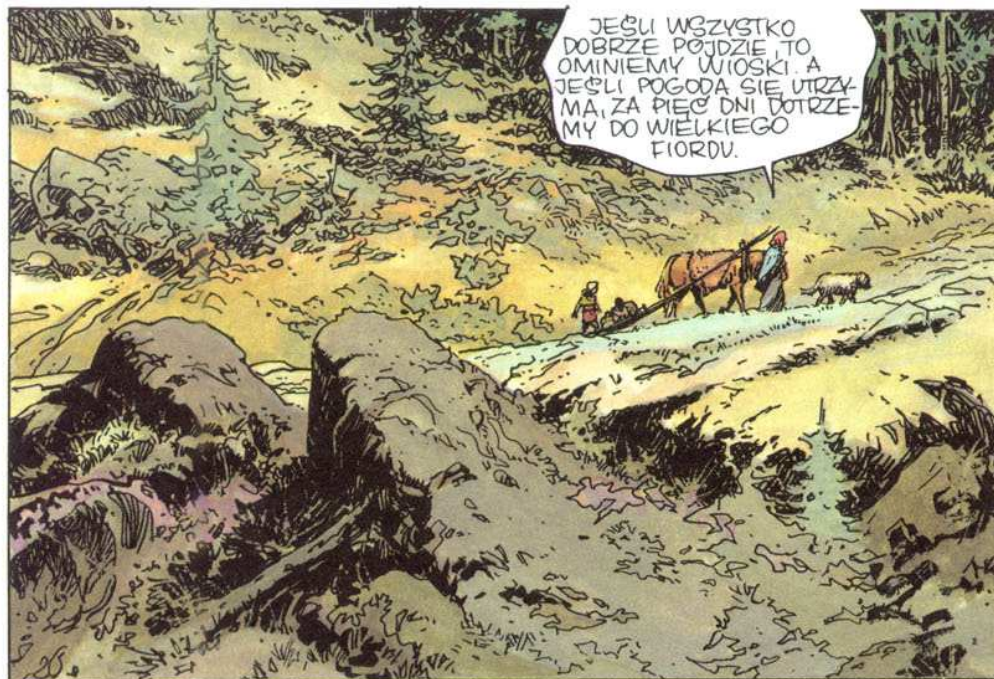
ZAPOMINASZ, ŻE THOR-
GAL WALCZYŁ TYLKO
W OBRONIE WŁASNEGO
I NASZEGO ŻYCIA. NIENA-
WIDZIK PRZEMOCY, A
PRZEDĘ WSZYSTKIM...
KOCHAŁ NAS.

ALE JUŻ NAS
NIE KOCHA.
ZMIENIŁ NAWET
IMIE. TO PRZECZ NIEGO
ZOSTALIŚMY
WYGNANCAMI,
A TOBIE WYPALIŁ
TEN... TEN ZNAK
NA POLICZKU,
NIENAWIDZĘ GO!

USPOKÓJ SIĘ, KOCHANIE.
NIE MAMY NAWET PEW-
NOŚCI, ŻE TO CHODZI
O NIEGO. PRAWDOPODOB-
NIE SHAIGAN JEST TYLKO
DO NIEGO PODOBNY.
IDŹ TERAZ SPAĆ.
JUTRO WŁOŻNIE
WYRUSZAMY.

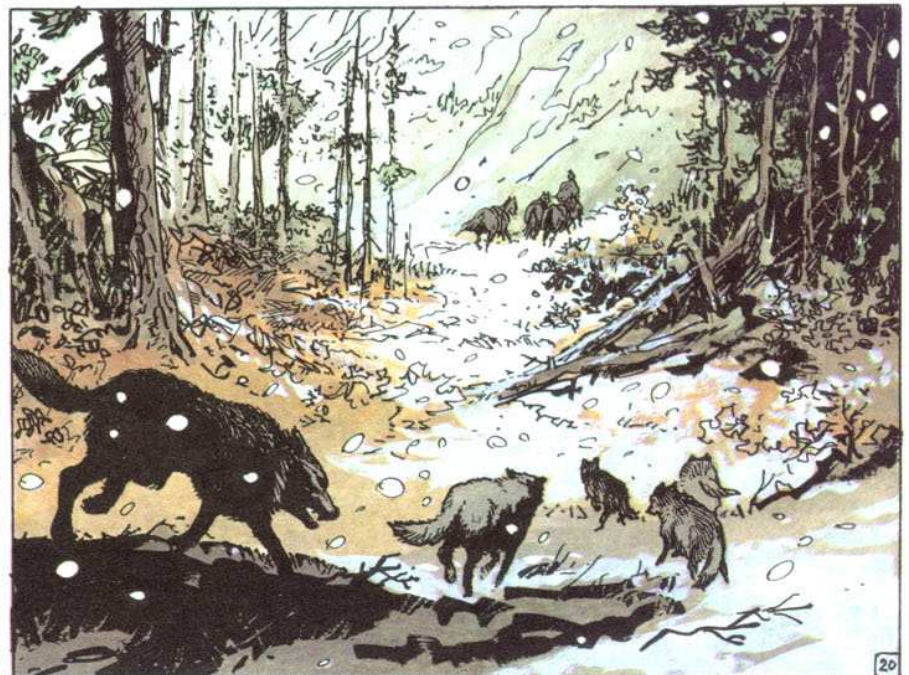
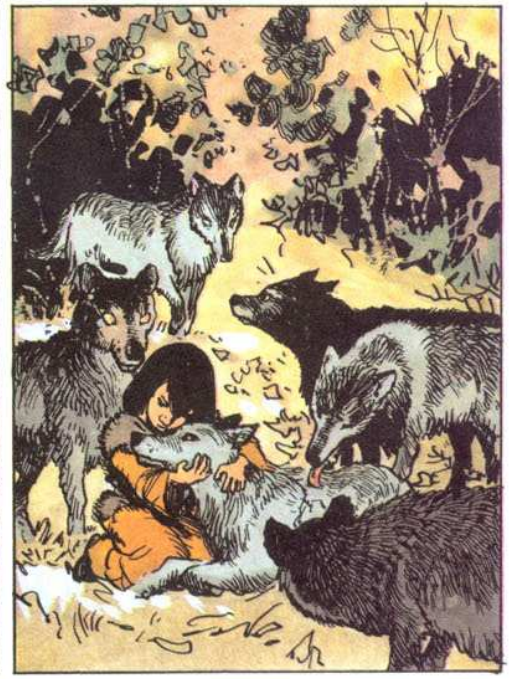
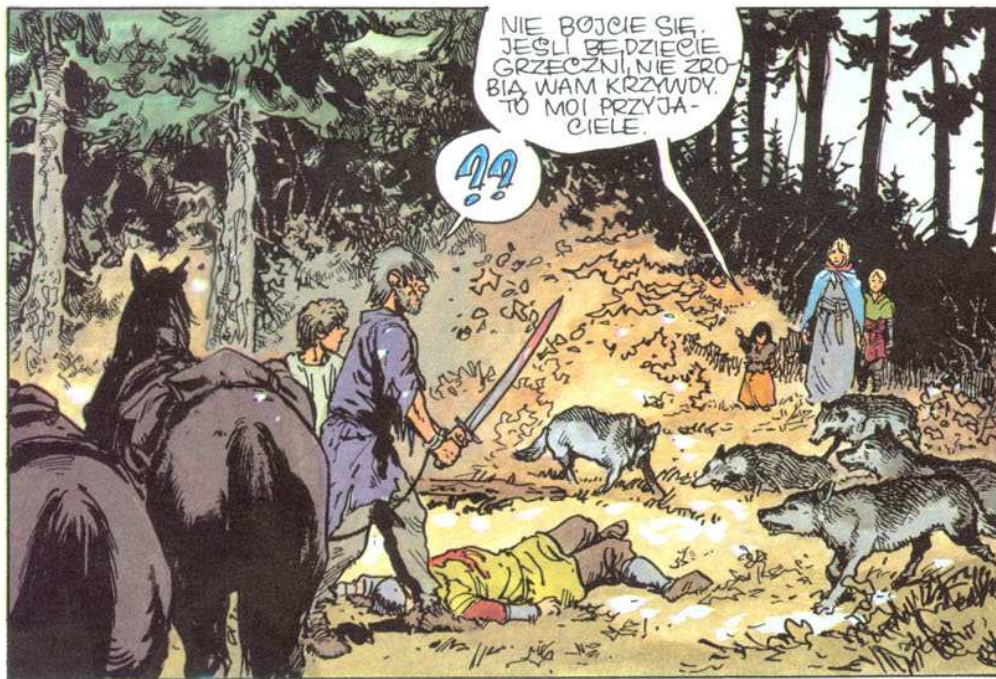

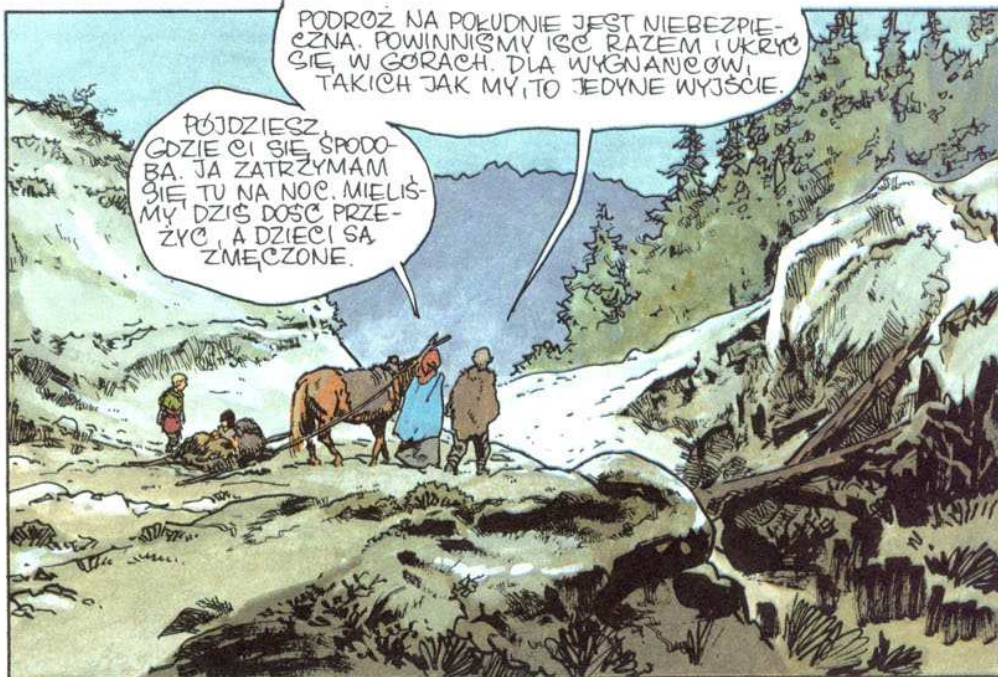

TEN, KTÓRY UCIEKŁ, NAZYWA SIĘ
ARKADES. PRACUJE DLA HANDLA-
RZA NIEWOLNIKÓW Z WIELKIEGO
FIORDU. KUPIEC JEST BIZANTYN-
CZYKIEM, SKUPUJE WIEZNIÓW
I CHWYTA WYGNANCÓW, A
POTEM SPRZEDAJE ICH
ZA MORZAMI.

PODROŻ NA POŁUDNIE JEST NIEBEZPIECZNA. POWINNIŚMY IŚĆ RAZEM I UKRYĆ SIĘ W GÓRACH. DLA WYGNANCÓW, TAKICH JAK MY, TO JEDYNE WYJŚCIE.

PÓJDZIESZ, Gdzie ci się spodoba. JA ZATRZYMAM SIĘ TU NA NOC. MIELISMY DZIŚ DOŚĆ PRZEŻYĆ, A DZIECI SĄ ZMĘCZONE.

JAK SIĘ CZUJE TWÓJ PIES?

MA GŁĘBOKĄ RANĘ W BOKU, ALE JEJEGO WNIETRZNOŚCI SĄ CAŁE.

NAZYWAM SIĘ DAREK, A TY?

JOLAN. TEN MEZOŻYZNA TO TWÓJ OJCIEC?

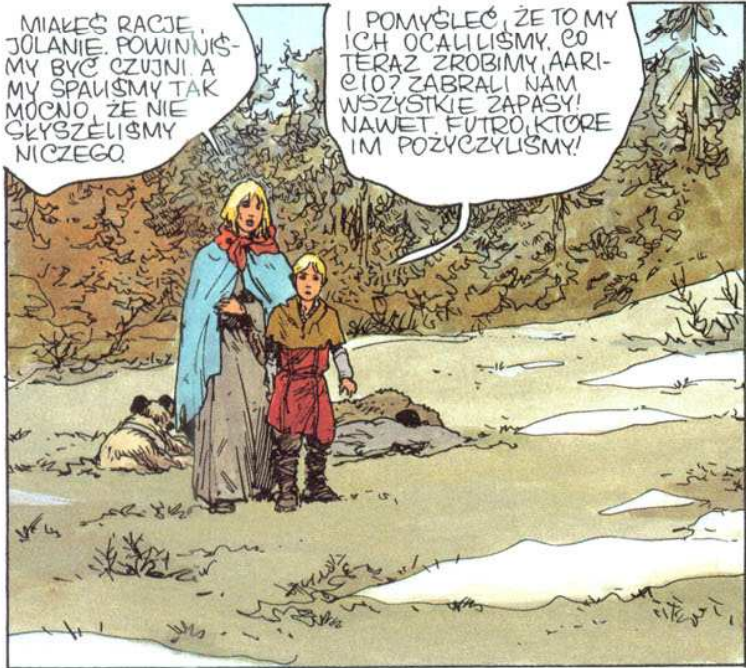
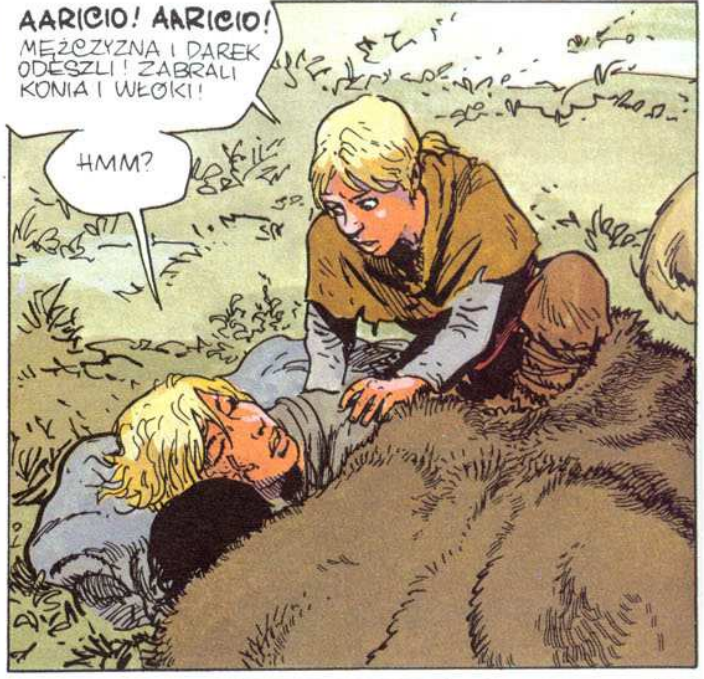
MOI RODZICE ZGINELI DWA LATA TEMU. A TEN TU? NIE ZNAM NAWET JEJEGO IMIENIA. BYŁ JUŻ ICH WIEZNIEM, KIEDY ZOSTAŁEM SCHWYTY.

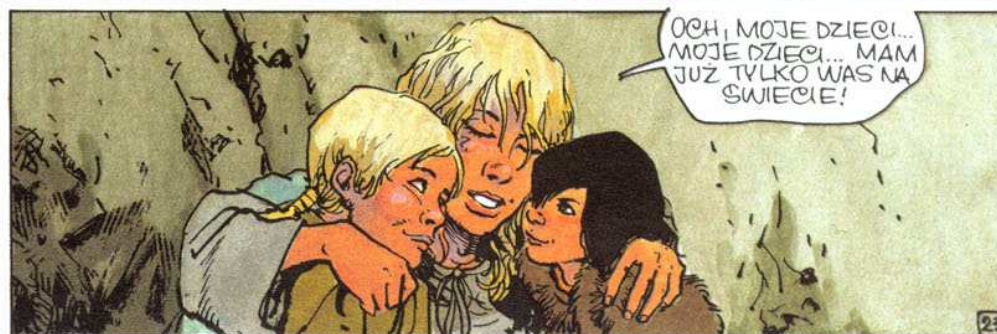

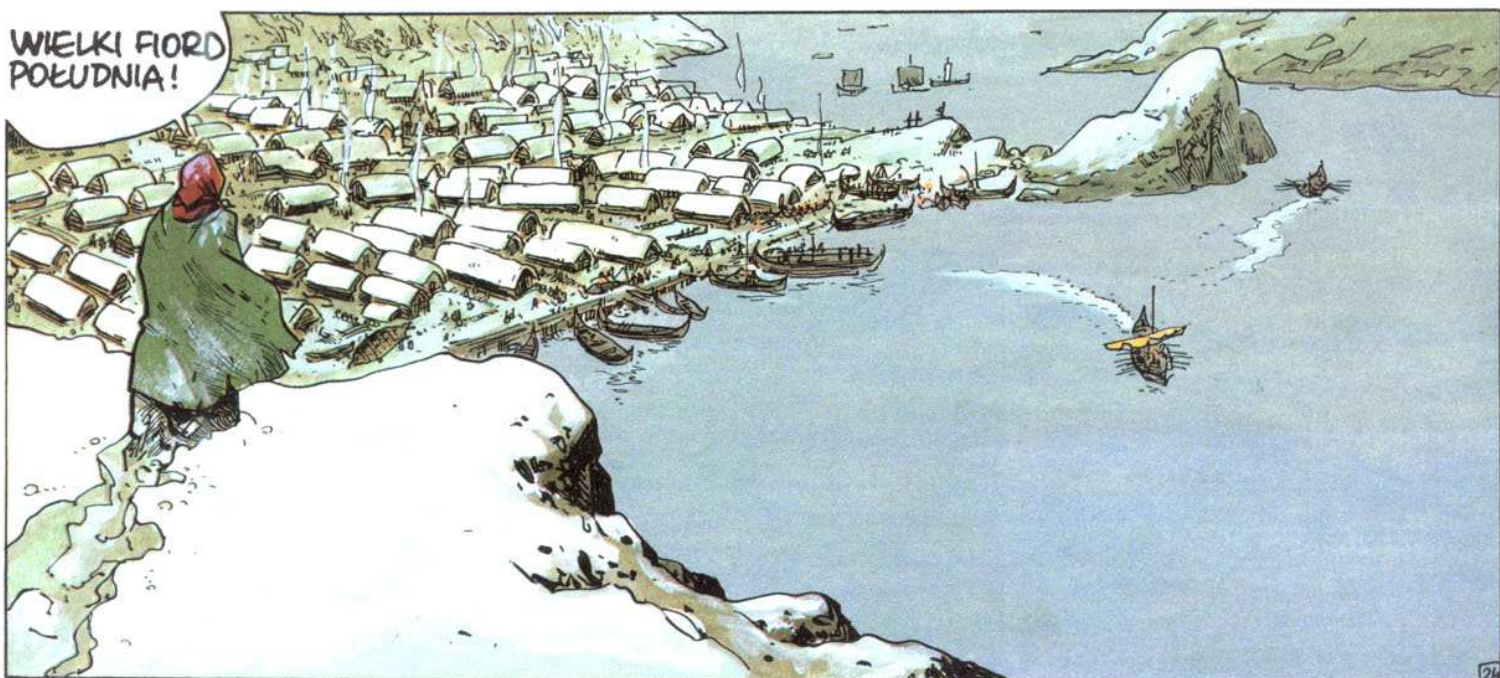
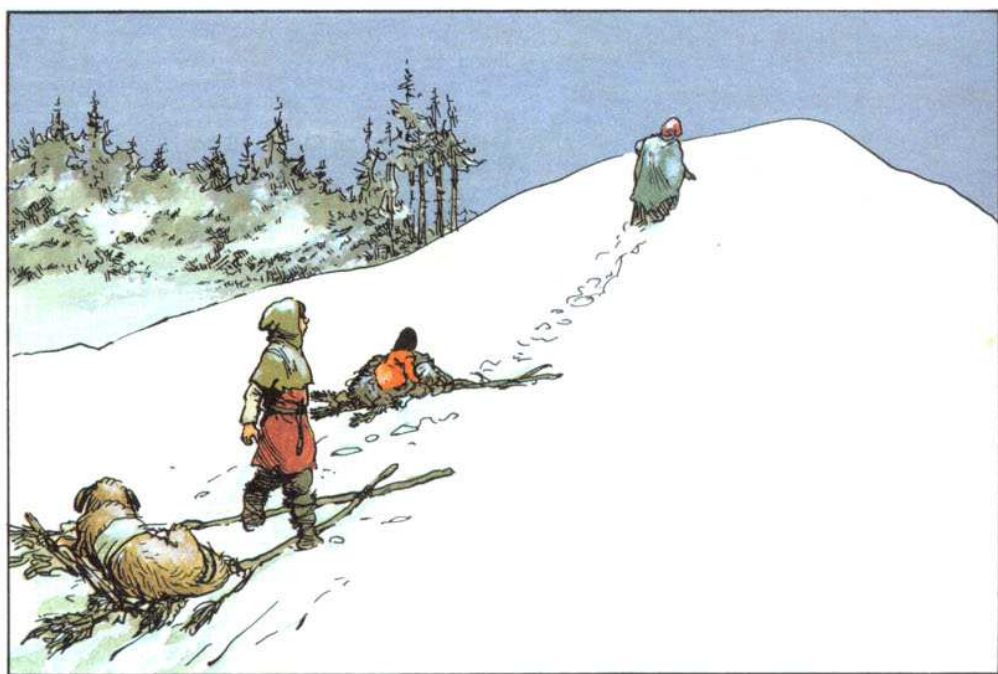
NIE LUBIĘ TEGO CZKOWIEKA, AARI-RI-O. WYGLĄDA NA BANDYTĘ. A POZA TYM ZJADŁ POŁOWĘ ZAPASÓW, KTÓRE NAM ZOSTAŁY.

CHSS... JUTRO ODEJDZIE W SWOJĄ STRONĘ. SPIJ, KOCHANIE.

CZEGO
CHCESZ,
CHŁOPEC?

JA...
CHCIAŁBYM
KUPIC
KODZ.

COŚ TAKIEGO! NIE
JESTES ABY ZA MŁODY
NA MORSKIE PODBO-
JE?

TO... TO
DLA MOJEGO
TATY JEST CHORY.
KAZAŁ MI TU
PRZYJŚĆ I ZNALEŹĆ
KODZ, ŻEBYMY
MOGLI DALEJ
PEŁNAĆ.

HMM... A CZYM TWOJ
TATA ZAPŁACI ZA
TĘ KODZ?

KLEJNOTAMI
MOJEJ MATKI.
PROSZĘ,
PRZYNIOŚKEM
JEDEN. JEST
ZE ZŁOTA.

MM... TAAK, NIEŻY...
ALE NAGZE KOBIE-
TY MAJĄ DOŚĆ
KLEJNOTÓW,
CHŁOPEC. A MY
POTRZEBUJEMY
KODZI DO
POKÓWÓW.

POWINNEŚ
RACZAJ ZAMÓWIĆ
JEDNĄ, U CIESŁI.
DOSTANIESZ JĄ ZA
DWA ALBO TRZY
MIESIĄCE, KIEDY
KOD ZETNIE CAŁY
FIORD, CHA CHA
CHA!

PCSSST...
JOLANIE...
SZUKASZ
KODZI?

JESLI MASZ
WIECEJ NASZYJNI-
KÓW, MOŻE MOGŁ-
BYM CI JAKĄS
ZDOBYĆ.

DAREK?!

MAMO,
JESTEM
TAKA GEO-
DNA...

JOLAN
NIEDŁUGO
WRÓCI I PRZY-
NIESIE COŚ DO
JEDZENIA, KOCHA-
NIE. PRZYNAJ-
MINIEJ MAM
TAKĄ NADZIE-
JĘ.

ZŁODZIEJE! UKRADLI
MOJE KURCZAKI! WRA-
CAJCIE TU NATYCHMIAST!

TO BARDZO
NIEŁADNIE
KRASĆ...

JESTEŚMY DZIEĆMI
WYGNANCÓW, JOLANIE.
TO JEDYNY SPOŚÓB
NA PRZEŻYĆ.
ZGADNIJ, JAK
ZDOBYKEM
TO UBRANIE!

TO DLATEGO ODESZLIŚMY
WTĘDY Z WASZYM KONIEM
I ZAPASAMI. WIEM, POWINIE-
NEM SIĘ WSTYDZIĆ, SZCZE-
GÓLNIE PO TYM, CO DLA
NAS ZROBIŁISCIE. ALE SAM
SIĘ PRZEKONASZ, KAŻDY
WYGNANIEC DBA
TYLKO O SIEBIE

A JA MYŚLĘ
ŻE RAZEM JE-
STEŚMY SIŁNIEJSI
NIŻ W POJEDYN-
KĘ.

MOŻE... NIE WIEM ZRESZTĄ,
NIE MIELIŚMY SZCZĘŚCIA.
NIEDŁUGO POTEM ZAATAKO-
WALI NAS GÓRALE, KTÓRZY
CHcieli NAM ZRABOWAĆ
KONIA. A JA UOIEKŁEM
I DOTARŁEM AŻ
TUTAJ.

KIEDY MÓWIŁEŚ
O ZDOBYCIU KODZI...
CHCIAŁEŚ JĄ
UKRASĆ?

Oczywiście. A jak
inaczej ją zdobyć?
Chodź, zaniesiemy
kurczaki twojej
matce i siostrzytce.
Musimy uważać,
żeby nikt nas nie
zauważył.

MAMO! JAKIŚ
CZŁOWIEK
JEDZIE NA
KONIU!

??

SZYBKO!
UKRYJMY
SIĘ
W LESIE!

AARICIO...
STÓJ...
TO JA,
ERYK...

ERYK?
ALE
JAK...

SOLVEIG POWIEDZIA-
ŁA MI, ŻE CHCESZ
DOTRZEĆ DO WIELKIEGO
FIORDU. NIE MOŻESZ TU
ZOSTAĆ, AARICIO. JESTEŚ
W WIELKIM NIEBEZ-
PIECZENSTWIE.

NIE MA DLA
MNIE BEZPIE-
CZNEGO
SCHRONIENIA,
ERYKU. PRZEZ
CIEBIE.

JA... TAK MI WSTYD...
TWOJE DZIECI OCAŁYŁY
MNIĘ PRZED WILKAMI.
A JA... KIEDY TYLKO ZDO-
ŁAKĘM SIĘ, PODNIĘSĆ
OPOWIEDZIAŁEM WSZYS-
TKO SOLVEIG I WSKOČY-
ŁEM NA KONIA, BY DOGO-
NIĆ CIE. I OSTRZEC...

OSTRZEC
MNIĘ PRZED
CZYM?

JA... KŁAMAKEM
AARICIO. PRZYNAJ-
MNIJ CZĘŚCIO-
WO...

MÓWIĄC,
ŻE SHAIGAN
TO THORGAL?

ALE TEGO SAMEGO WIECZORU KOBIE-
TA O CZARNYCH WŁOSACH ZAPROPO-
NOWAŁA MI UKŁAD. OBIĘCAŁA, ŻE
ZWROCI MI WOLNOŚĆ, ABYM
OPOWIEDZIAŁ, CO WIDZIAŁEM. MIAŁEM
TYLKO NIE MÓWIĆ, ŻE BYŁEM WIE-
ZNIEM I ŻE ONA MNIE WYPUSCIŁA.
WYBRAŁA MNIE, BO BYŁEM NAJ-
MŁODSZY, A MOJE RANY NIE
BYŁY CIĘŻKIE.

NIE, TO BYŁ NAPRAWDĘ
THORGAL, WSZYSTCY GO
ROZPOZNAŁEMY. SKŁAMA-
ŁEM, MÓWIĄC, ŻE PORZUCI-
ŁO MNIE, BYM UMARŁ NA
PŁONĄCYM DRAKKARZE TAK
NAPRAWDĘ ZOSTAŁEM WIE-
ZNIEM, JAK WSZYSTCY
INNI, KTÓRZY OCAŁEŁI.

WTEDY NIE WIDZIAŁEM W
TYM NIC ZŁEGO. PRZYJĄ-
ŁEM, A ONA WYSADZIŁA
MNIĘ NA BRZEG O KILKA
DNI MARSZU OD NASZEJ
WIOSKI. WCAŁE NIE ZOSTA-
ŁEM ODNALEZIONY PRZEZ
WIKINGÓW Z WIELKIEGO
FIORDU...

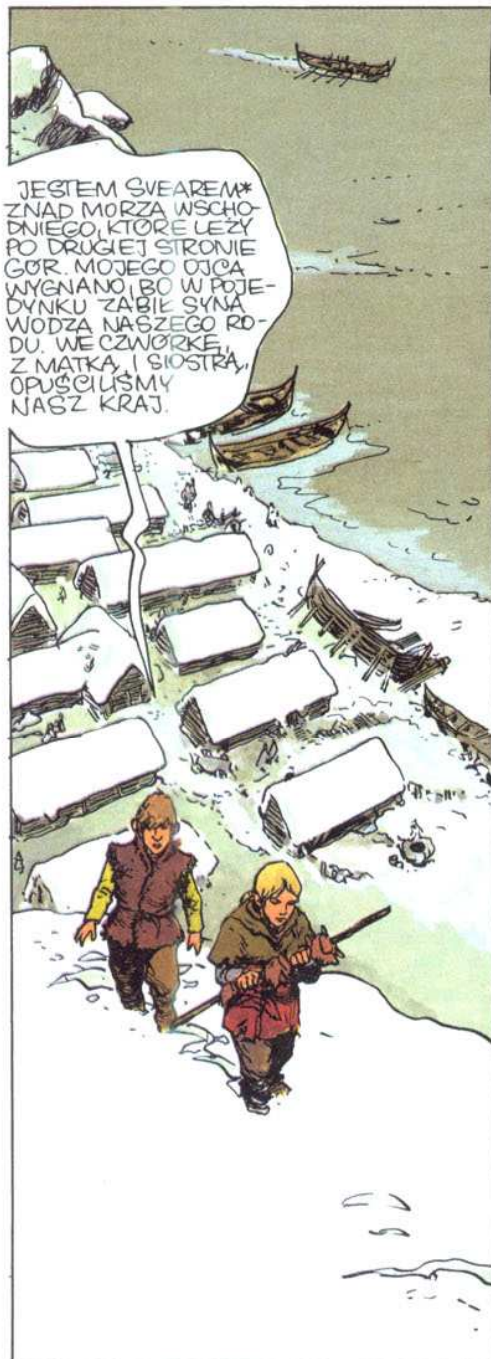
TO DOŚĆ
PROSTE,
MOJA
DROGA...

ALE
PO CO TO
WSZYSTKO?

... Z RADOŚCIĄ
WYJAŚNIE CI TO
OSOBISTE.

**KRISS DE
VALNOR?!**

JESTEM SVEAREM*
ZNAD MORZA WSCHOD-
NIEGO, KTORE LEZY
PO DRUGIEJ STRONIE
GOR. MOJEGO OJCA
WYGNANO, BO W POJE-
DYNKU ZABIL SYNA
WODZA NASZEGO RO-
DU. WECZORKE,
Z MATKA I SIOSTRĄ,
OPUSCILISMY
NASZ KRAJ.

ALE WODZ WYSKAK ZA NAMI
SWOICH LUDZI. MOI RODZICE
ZOSTALI ZAMORDOWANI. OJCIEC,
ZANIM NAS DOSCIGNIETO,
UKRYL MME I MOJA SIOSTRĘ
W GRODZIE... TO BYLO DWA
LATA TEMU.

ŻYLIŚMY W GÓRACH
JAK DZIKUSY, KRAD-
NAC TO, CZEGO PO-
TRZEBOWALIŚMY.
ALE KILKA TYGODNI
TEMU MOJA SIOSTRĘ
SCHWYTAŁI LUDZIE
TEGO PRZEKŁĘTEGO
BIZANTYNICZYKA-
HANDLARZA NIE-
WOLNIKÓW.

A TY IM
UCIEKŁEŚ?

AKURAT KOWIKEM
PSTRACI W POTOKU.
ALE I MNIE W KON-
CU SCHWYTAŁI.
I GDYBY NIE WY...

TO TUTAJ. AARICIO?
TO JA, JOLAN. JEST ZE
MNA DAREK. PRZYNIE-
ŚLIŚMY JEDZENIE.

AARICIO... LOUVE...
NIE MA ICH TUTAJ,
COS SIE MUSIALO
STAC...

I TO COS
NIEDOBREGO!
SNIEG
JEST CAŁY
ZADEPTANY!

MUFF! CO SIE
STALO? GDZIE SA
AARICIA
I LOUVE?

TO ERYKI
CZŁOWIEK
Z NASZEJ WIO-
SKI PRZEZ
NIEGO NAS
WYPĘDZONO.
NIE ROZU-
MIEM...

ZA TO JA ROZUMIEM
- TWOJA MATKA
I SIOSTRA MAJĄ
OGROMNE KŁOPO-
TY.

NA PEWNO
ODNALEŻLI JE
LUDZIE BIZANTYŃ-
CZYKA. NIC NA
TO NIE POR-
DZIMY.

MUSIMY JE
UWOLNIĆ.
I TWOJĄ SIOSTRĘ
PRZY OKAZJI.

SĄDZISZ ŻE OTYM
NIE MYŚLAŁEM? ALE
TO NIEMOŻLIWE, JO-
LANIE. BIZANTYŃCZYK
MA CAŁY ODDZIAŁ
WOJÓW ZE SWOJEGO
KRAJU, A NAS JEST
TYLKO DWOCH.
DWOJE DZIECI
Z ROZEM DO
KURCZAKÓW.

GDZIE MIESZKA-
TEN HANDLARZ?

W KAMIENNYM
ZAMKU O POŁ DZIA
DROGI STĄD TO
PRAWDZIWA FORTE-
CA. TRZYMA W NIEJ
TEŻ NIEWOLNIKÓW,
BY WIOSNĄ ZAKŁA-
DOWAĆ ICH NA
STATEK. ALE
ZAPOMNIJ
O TYM...

RUSZAJMY!

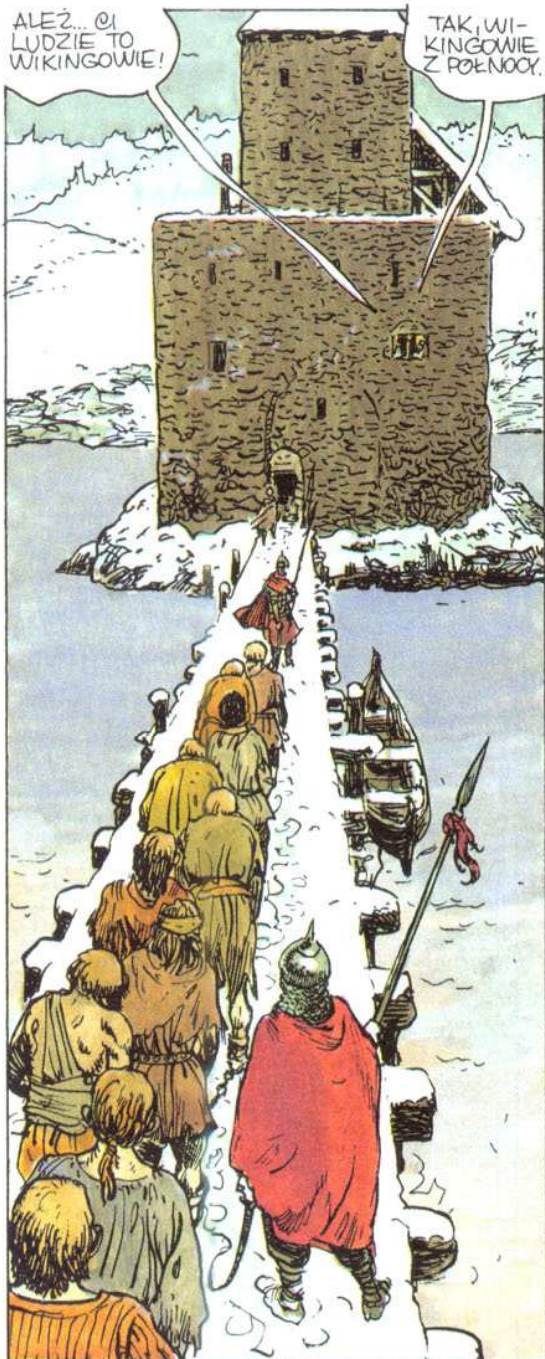
NO I JESTEŚMY.
UWAŻAJ, NA
PEWNO GDZIEŚ
TU SĄ WARTO-
WNIKY.

PRZECIEŻ
CI MÓWIĘ,
ŻE TO NA NIĆ.

ZOBACZY-
MY NA
MIEJSCU.

ALEŻ... CI
LUDZIE TO
WIKINGOWIE!

TAK, WI-
KINGOWIE
Z POŁNOCY.

SA SILNI. W SWOIM KRAJU
DOSTANIESZ ZA NICH DUŻO
SREBRA.

TO... TO
SZALEŃSTWO!
JESTEŚMY
W KRAJU WIK-
INGÓW! JESLI CI
Z WIELKIEGO
FIORDU SIĘ
DOWIEDZA...

A JAK MIELIBY
SIĘ DOWIEDZIEĆ?
TWOJA W TYM
GŁOWA, BY WIEZ-
NIOWIE NIE UCIE-
KLI. UREGULUJMY
RACZEJ NASZE
RACHUNKI...

OTO UMÓWIONA SUMA
CZY WYSWIADCZYSZ
MI ZASŁOŻYT I SPOŻY-
JESZ ZE MNĄ
POSIĘK?

RACZEJ
NIE.

TAK RZADKO MAM
PRZYJEMNOŚĆ PRZYJMO-
WAĆ RÓWNIE ŚWIETNYCH
GOŚCI, KRISSE DE VALNOR.
MIAŁEM NADZIEJĘ...

NADZIEJA JEST PRZYWI-
LEJEM PRZEGRANYCH, BI-
ZANTYŃCZYKU. NIECHYBNI
DO NICH DOŁĄCZYSZ JEŚLI
ZACZNIESZ NARZUĆ
SIĘ ŻONIE SHAIGANA
BEZUTOSNEGO.

KĄŻ PODAĆ DWA
POSIĘKI DO MEJ
KOMNATY.
O ŚWIECIE
ODPŁYWAM
Z JENICAMI.

NIE JESTEŚ GŁODNA, MOJA
DROGA? ROBISZ BŁĄD, TA
POTRAWKA Z KROLIKA JEST
WYSMIENITA, KIEDY
OSTATNIO JADŁYSZCIE?

JEDZ, MÓWIĘ CI!
CHCE ZEBYŚ
BYŁA SIŁNA I
ZDROWA. BĘ-
DZIESZ MI
SŁUŻYĆ.

PRZEKŁĘTA
SUKO!
ZAPŁACISZ
ZA SWOJE
ZRODNIĘ!

A KTO MNIE DO TEGO
ZMUSI, BIEDNA IDIOT-
KO?! NA PEWNO
NIE TWÓJ
UKOCHANY
THORGAL...

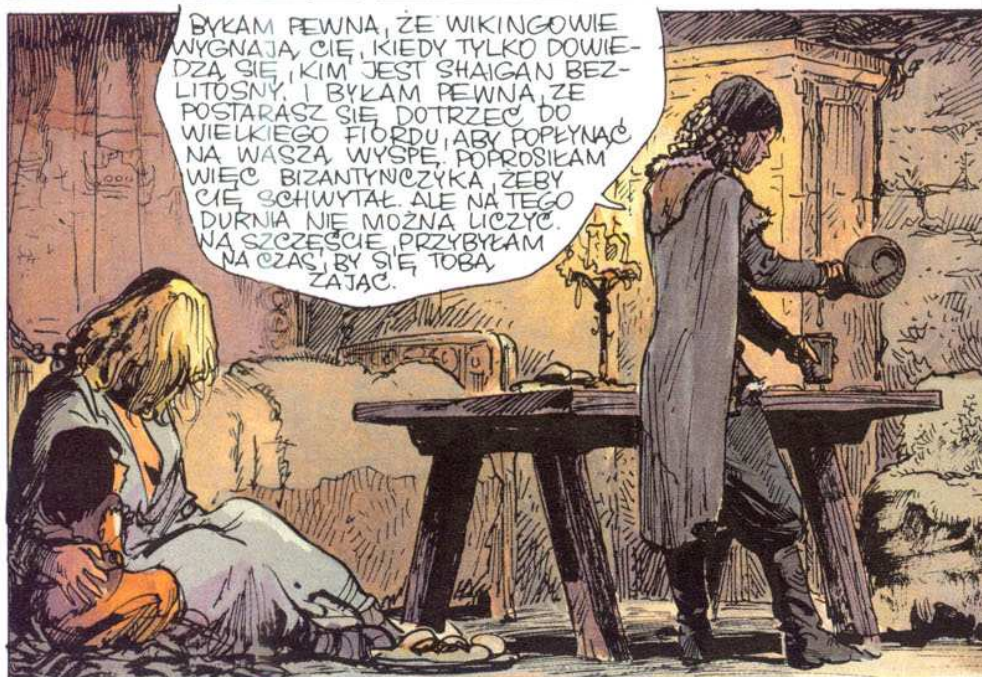
NASZ DZIELNY BOHATER
STRACIE PAMIĘĆ! ROBI, CO
MU KAZE, I NAWET ME
WIE, ŻE IGNIEMIESZ!

MAMUSIU!

BEDZIESZ MOJA, NIEWOLNI-
CA, AARICHO KAZE OGOLIĆ CI
GŁOWĘ, BY KAŻDY WIDZIAŁ,
KIM JESTEŚ. I BEDZIESZ MI
POSKUSZNA, INACZEJ
TWÓJA CÓRKA...

BYŁAM PEWNA, ŻE WIKINGOWIE
WYGNĄJĄ CIĘ, KIEDY TYLKO DOWIE-
DZA SIĘ, KIM JEST SHAIGAN BEZ-
LITOSNY. I BYŁAM PEWNA, ŻE
POSTARASZ SIĘ DOTRZEĆ DO
WIELKIEGO FIORDU, ABY POPŁYNAĆ
NA WASZĄ WYSPĘ. POPROSIŁAM
WIEC BIZANTYNOCZYKA, ŻEBY
CIĘ SCHWYTAŁ. ALE NA TEGO
DURNIA NIE MOŻNA UCIŻYĆ.
NA SZCZĘŚCIE, PRZYBYŁAM
NA CZAS, BY SIĘ TOBĄ
ZAJĄĆ.

LÉPIEJ ZROBISZ, JEŚLI
CÓŚ ZJESZ, SŁUCZNIOTKO.
NIE ZOSTAŁO CI JUŻ NIC
DO STRACENIA... OPROZ
ŻYCIA.

GŁÓWNE WEJŚCIE JEST DOBRZE STRZEŻONE. MUSIMY DOSTAĆ SIĘ DO ZAMKU OD TYŁU.

OD TYŁU?!

ALE TYŁNE WEJŚCIE JEST OD STRONY MORZA! MUSIALBYM BYĆ GŁUPI, ŻEBY TAM WCHODZIĆ! W ŚRODKU JEST CO NAJMNIEJ DWUDZIESTU STRAŻNIKÓW.

MOŻESZ ZOSTAĆ TUTAJ Z MUFFEM JA IDE.

CZEKAJ, MUFF, NIE DŁUGO WRÓCĘ.

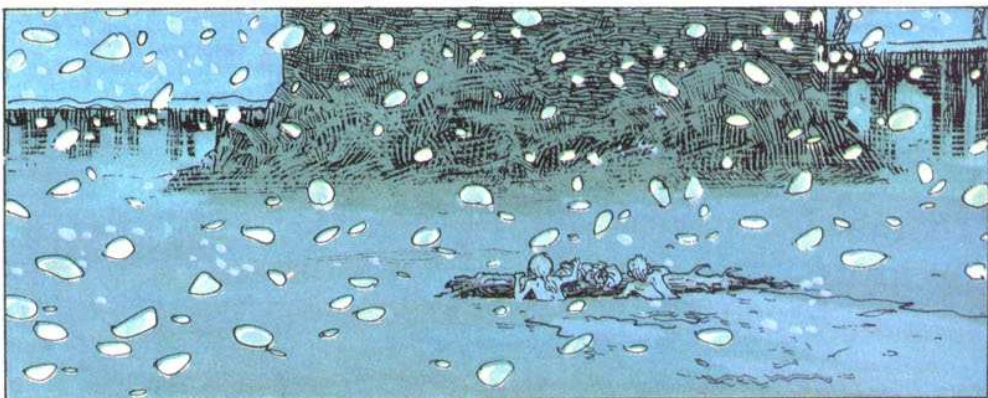
ZUPEŁNIE NIE ZDAJESZ SOBIE SPRAWY, CZYM TO GROZI. DLACZEGO TAK SIĘ UPARKŁEŚ? ZŁAPIĄ NAS I WTRACĄ DO ŁOCHU, ZOBACZYSZ!

ALE TAK BY POSTĄPIŁ THORGAL!

THORGAL? KTO TO JEST?

MOJ... KTOŚ, KTO MNIE NAUCZYŁ, ŻE NIGDY NIE NALEŻY REZYGNOWAĆ. POSZUKAJ SOBIE KAWĄKĄ DREWNA NA PŁYWAŁ I RUSZAJMY!

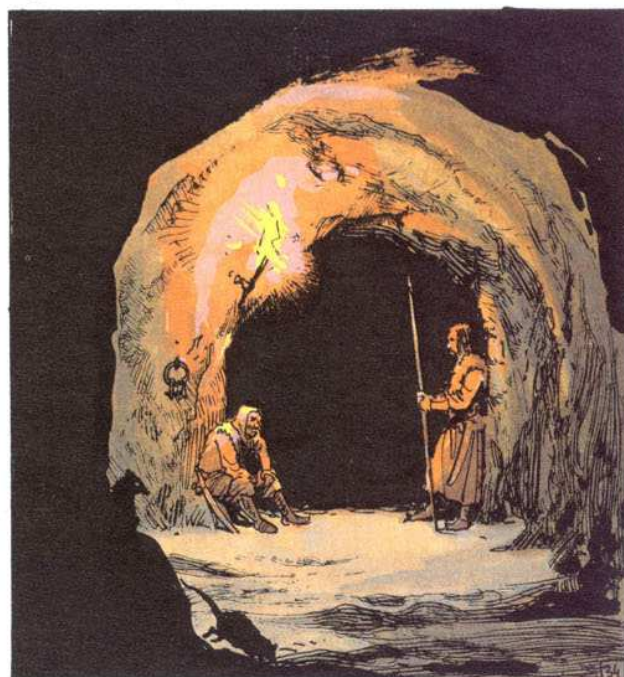

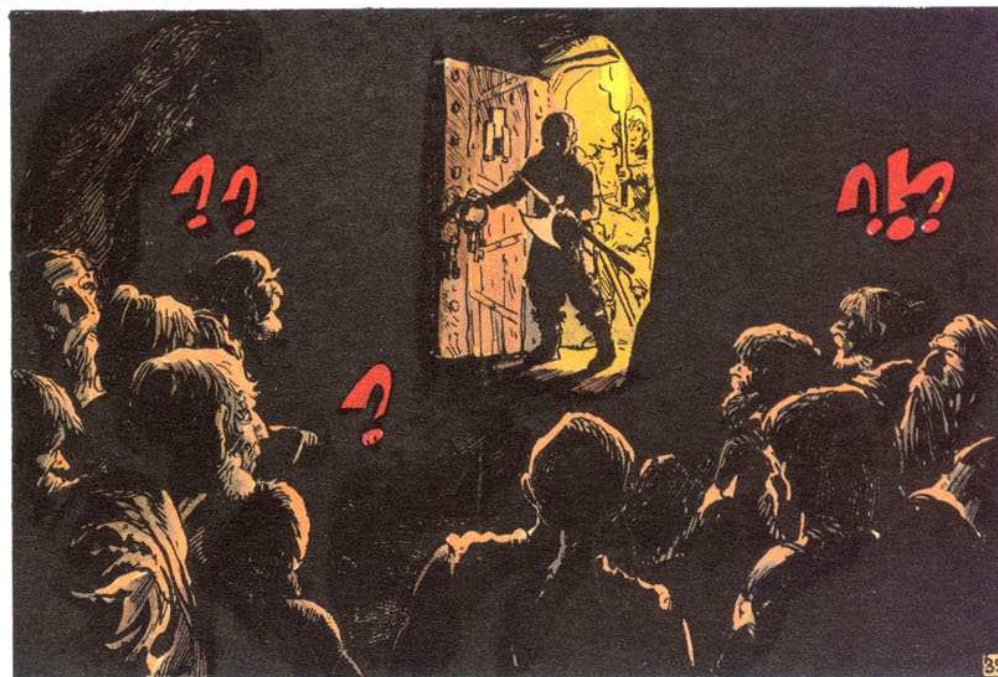
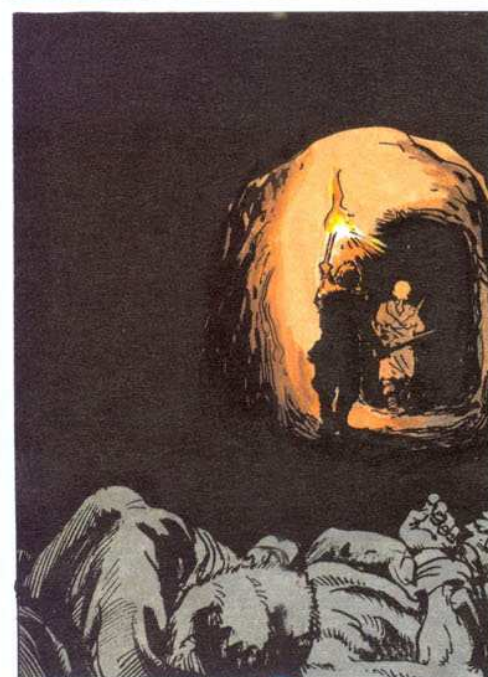
J...J...JA Z...ZAM... M...MM...MARZAM. U... UW... WIELBIAM K...KĄ...P...PIELE W ZI...ZIMIE.

J...J...JA TE...EŻ. ALE T... TEN Ś...Ś... ŚNIEG JEST DLA N... NAS SZ... SZ... SZANSĄ.

CI, KTORZY MAJĄ DOSYĆ
SIĘ, NIECH POMOGĄ
WIKINGOM ZDOBYĆ ZAMEK.
TO CENA WASZEJ
WOLNOŚCI.

GDZIE
ZAMKNIĘTO
KOBIETY
I DZIECI?

W OSTATNIM
LOCHU,
W KONCU
KORYTARZA.

LEHLA?

LEHLA!
NARESZ-
CIE!

DAREK!
OCH, DARKU,
JAK TEGO
DOKONAŁEŚ?

AARICIO?
AARICIO...

NIE, CHŁOPCZE,
OD TYGODNIA NIE
PRZYPROWADZONO
TU ŻADNEJ
NIEWOLNICY.

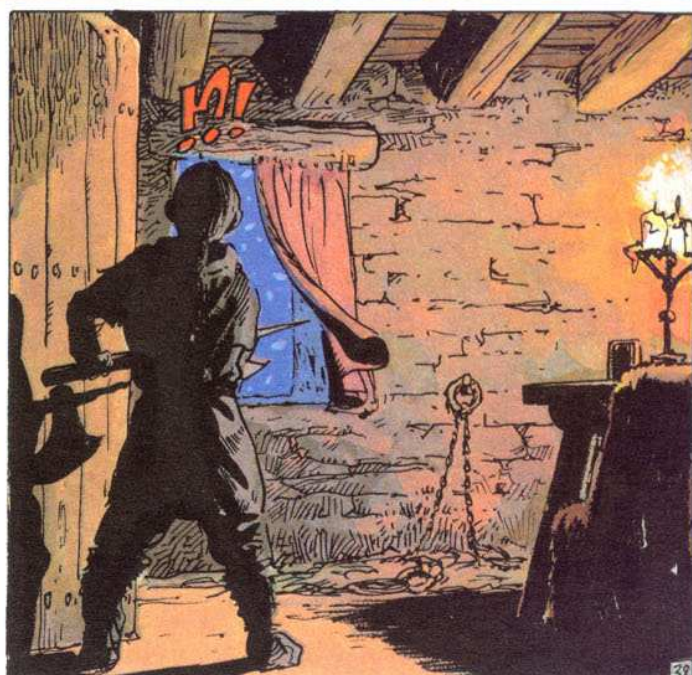

LEHLA, CHODZ, POZNASZ CHŁOPCĄ,
KTÓRY POMOGŁ MI CIE UWOLNIĆ.
JEST W TWOIM WIEKU, ALE MA
JUŻ ODWAGĘ WOJOWNIKA...

JOLANIE...

ŚWIETNIE, JO-
LANIE! TWOJ
OJCIEC NIE
ZROBIŁBY TE-
GO LEPIJ.

??

ALE JA NIE DAM
SIE NABRAĆ
GOTOWY NA
ŚMIERĆ
CHŁOPCZYKU?

ODDAJ MI
AARICIE, I LOUVE,
KRISS DE VALNOR.
CZYBYŚ ZAPOM-
NIAŁA, CO MI
ZAWDZIĘCZASZ?

ONA TAM
JEST!

CHCE
WIEĆ!

CHWYTAĆ
JĄ!

NIGDY NICZEGO
NIE ZAPOMINAM,
JOLANIE. TYLKO DLA-
TEGO JESZCZE ŻY-
JESZ. ALE BĘDZIEMY
MUSIELI SKRÓCIĆ
TĘ ROZMOWĘ...

TWOJA MATKA I SIOSTRA
NALEŻĄ DO MNIE. PODOB-
NIE JAK TWOJ OJCIEC.
CHCESZ ZOBACZYĆ RO-
DZINĘ? TO JEJ
POSZUKAJ...

ALE WATPIE
ŻEBY PRZYSZŁO
CI TO ŁATWO
CHA CHA CHA!
ŻEGNAJ CHŁO-
PCZYKU!

WYPATRO-
SZMY GO
ZYWCEM!

WRZUCMY
DO KOTKA
Z WRZĄTKIEM!

LITOŚCI...

POWIEŚMY
ZA PALUCHY
U NÓG!

UPIECZMY
NA WOLNYM
OGNIU!

PO CZÓŻ GO ZABIJAC?
ZABIERZCIE GO ZE
SOBĄ, JAKO NIEWOL-
NIKA, NIECH ZAZNA
CIEŻARU KANCU-
CHOW.

CHA CHA!
DOSKONAŁY
POMYSŁ!
BĘDZIE CZYS-
CIĆ WYCHÓDKI
W NASZEJ
WIOSCE.

OCH, DZIEKI! DZIEKI!

MYŚLE, ŻE
WYCHÓDKI
BARDZO MU SIĘ
SPODOBAJĄ.

TEN OBŁĘSNY KNUR
SPAŁ NA ZŁOCIE.
DZIEKI TEMU NIE
WRÓCIMY DO DOMU
Z PUSTYMI REKOMĄ.
OCZYWIŚCIE, CZĘŚĆ
ZŁOTA NALEŻY DO
CIEBIE.

A CO JA MAM
Z TYM ZROBIĆ?
WEZMĘ TYŁE,
ILE TRZEBA
NA KUPNO
KODZI
I JEDZENIA.

KODZI NA TYŁE
MAŁEJ, ABYM MOĞŁ
NIA STEROWAĆ,
ALE DOŚĆ DUŻEJ
DO REJSU PO
MORZU.

JAK TO?
NIE WRACASZ
Z NAMI NA
POŁNOĆ?

MUSZE ODNALEŹĆ
MATKĘ I SIOSTRĘ.
A POŁNOĆ NIE JEST
JUŻ MOIM DOMEM.
ZOSTALISMY
WYGNANI.

TO JAGNE, ŻE THORGAL PADŁ OFIARĄ
MAGII TEJ CZARNOWŁOSEJ WIEDZ-
MY. NIE WIE, CO CZYNI. JAKEM
GUNNAR, DOPILNUJE, ŻEBY THING
ODWOŁAŁ WASZĄ BANICJĘ I NAKA-
ZAŁ ZWROCIC WAM MAJĄTEK.

NIE ZMIENISZ ZDANIA?
MAMY DŁUG WOBEC
CIEBIE. JAK MOŻE-
MY GO SPŁACIĆ?

ZABIERAJĄC
TYCH WYGNAN-
CÓW ZE SOBĄ.

PRZYMIJCIE ICH I DAJCIE
ZIEMIĘ, ABY MOGLI ODZY-
SKAĆ GODNOŚĆ LUDZI
WOLNYCH. A WĄSZ RÓD
WZBOGACI SIĘ ICH OBE-
CNOŚCIĄ I PRACĄ.

HMM...
TO BARDZO
NIEZWYKŁA
PROŚBA, ALE
POPROSZE THING
O JEJ ROZPĄ-
TRZENIE.

WYPŁYWASZ W MORZE,
WIEC PRZYMIJ PRZY-
NAJMNIEJ TO.

CO TO
TAKIEGO?

SKARB
NIEMAL
TAK CENNY
DLA KAŻDEGO
WIKINGA JAK
JEJEGO MIECZ-
SKONIECZNY
KAMIEŃ!

SŁOŃCE MOŻE BYĆ ZAKRYTE PRZECZ
CHMURY LUB MGŁE, ALE JEŚLI
ZWRÓCISZ GO PROSTOPADLE DO JE-
GO PROMIENI, NATYCHMIAST ZMIENI
KOLOR. W TEN SPOSOB NAWET W
POCHMURNY DZIEŃ BĘDZIESZ WIE-
DZIAŁ, DOKĄD SIĘ KIEROWAĆ.*

DZIĘKUJĘ
CI, GUNNAR-
ZE, TO
CENNY
DAR.

*KORDIERYTY, KALCYTOWY KRYSTAL, WYSTĘ-
PUJĄCY TYLKO W SKANDYNAWII, RZECZYWIŚ-
CIE POSIADA TEN NIEZWYKŁY WŁAŚCIWOŚĆ,
KTÓRA POZWALAŁA WIKINGOM OKREŚLAĆ
WŁASNE POŁOŻENIE NA PEŁNYM MORZU.

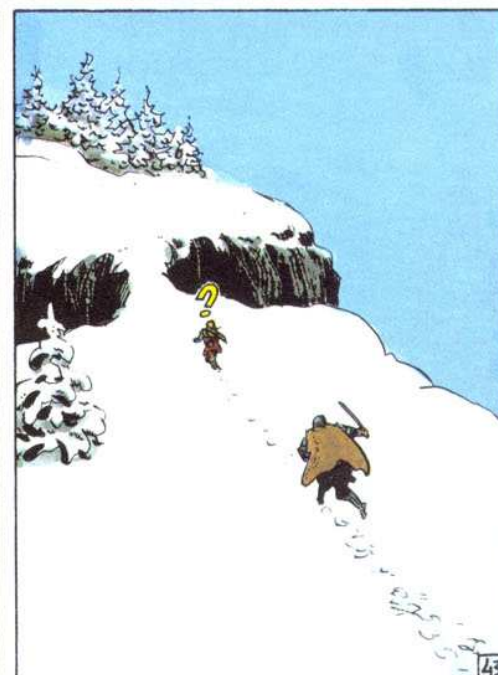
ŻEGNAJ, TOWARZYSZU!
SZKODA, ŻE MUSIMY SIĘ
ROZSTAĆ. MOGLIBYŚMY ZO-
STAĆ PRZYJACIOŁAMI.

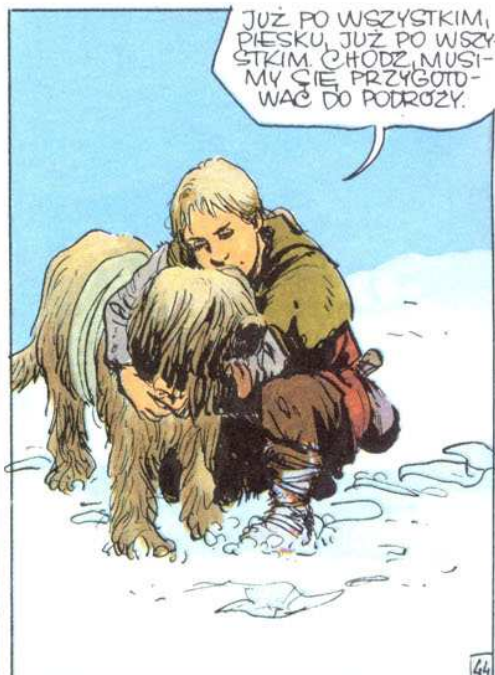
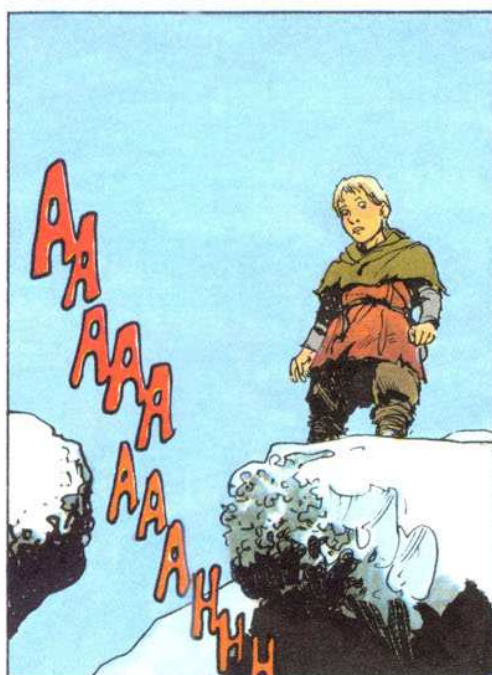
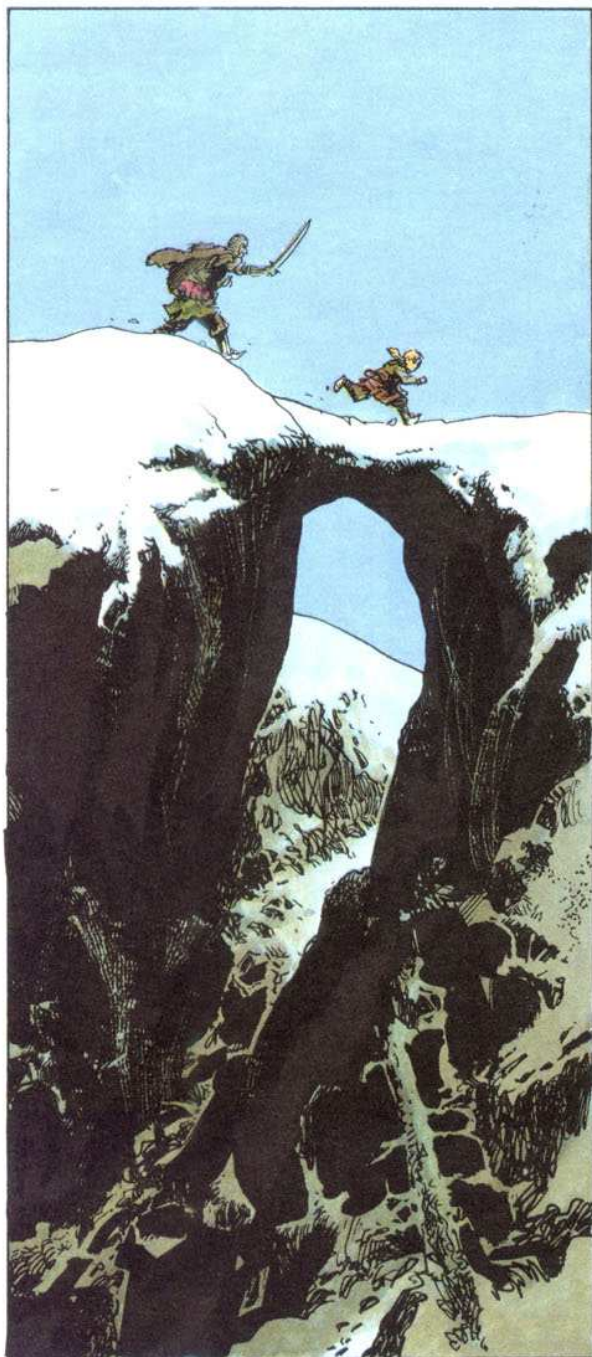

KAŻDY RUSZA
SWOJĄ DROGĄ,
DANKU. MOŻE KTOŚ
REGOŚ DNIA NAGZE
SZLAKI SKRZYŻUJĄ
SIĘ, ZNOWU.

POWODZENIA,
JOLANIE!
I DZIĘKUJĘ!

TO NAJLEPSZA KÓDZ
NA WYBRZEŻU, CHŁOPCZE.
ZAKADOWALISMY NA NIĄ
WODĘ I ZAPASY NA DWA
MIESIĄCE. NAPRAWDĘ
ZAMIERZASZ WYPLENAĆ
SAMOTNIE?

MUSZE, ALE DAM
SOBIE RADĘ.

NO COŻ
TWOJA SPRA-
WA. W KAŻDYM
RAZIE UWĄŻAJ
NA SIEBIE!
ZIMOWE
SZTORMY SĄ
NIEBEZPIECZ-
NE.

HEJ,
KAPITANIE!

CHCIAŁEŚ
WYPLENAĆ BEZ
ZAKOŁGI?

DAREK?!
MYSŁAŁEM,
ZE...

JAK TO
MOWIA
U NAS!
TYLKO
MENHIRY
NIE ZMIENIAJĄ
ZDANIA.

PRZESTAŁ MI SIĘ PODOBAĆ
POMYSŁ ZAMIESZKANIA W WIO-
SCE NA POŁNOCY. NASI BLISCY
JUŻ NIE ŻYJĄ, JOLANIE. WIĘC
CZEMU NIE MIELIBYSMY
PEŁNAĆ Z TOBĄ?

ALE...

CZY TO NIE TY PO-
WIEDZIAŁEŚ, ŻE
RAZEM BĘDZIEMY
SIŁNIEJSI? JA... POŻY-
CZYŁEM TROCHĘ
UBRAŃ DLA MOJEJ
SIOSTRZYCZKI I OTO
JESTEŚMY!

JESLI TYLKO
ZECHCESZ NAS
ZABRAĆ.

WIESZ, GDZIE SZUKAĆ TWOJEJ MATKI I SIOSTRY?

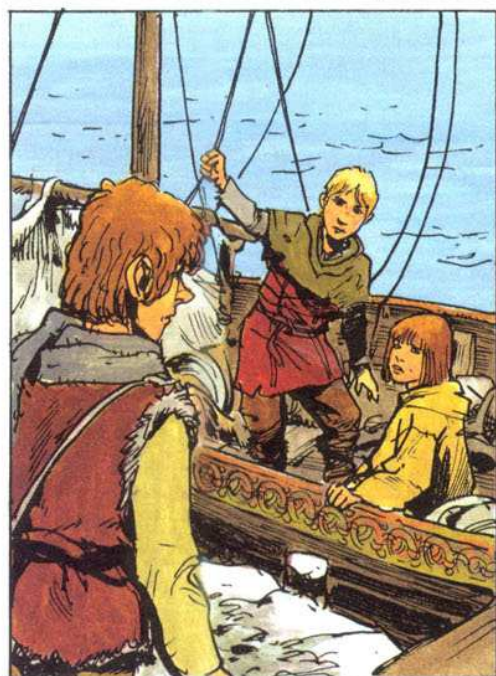
FORWAŁA JE KRISS DE VALNOR, TOWARZYSZKA SHAIGNA BEZUTOSNEGO.

TEGO... PIRATA?!

MÓWIA, ŻE PŁYWA NA OGROMNYM OKRECI POMALOWANYM KRWIĄ SWOICH OFIAR.

MACIE RACJĘ, TO ZBYT NIEBEZPIECZNE. POZWÓLCIE MI WYRUSZYĆ SAMEMU.

MOŻE SHAIGAN PRZYJMIE NAS DO SWOJEJ DRUŻYNY... ZAWSZE MARZYŁEM, ŻEBY ZOSTAĆ PIRATEM. WIESZ, GDZIE JEST KRYJÓWKA SHAIGANA?

GDZIEŚ NA POŁUDNIOWYM ZACHODZIE, ALE MORZE JEST OGROMNE...

TYM LEPIEJ BĘDZIEMY MIELI WIEKSZĄ SATYSFACJĘ, GDY GO ODNAJDZIEMY CHWYĆ ZA STER, KAPITANIE. KURS NA POŁUDNIOWY ZACHÓD!

ROSTAN & VAN HAMME

Grzegorz ROSIŃSKI

urodził się 3 sierpnia 1941 roku w Stalowej Woli. Znak zodiaku – Lew. Mieszka w Szwajcarii.

Po ukończeniu Akademii Sztuk Pięknych ilustrował książki dla dzieci i projektował okładki płytowe, ale szczególnie interesował się komiksem. Zaczął rysować komiksy jeszcze w Polsce, lecz prawdziwa kariera czekała go w Belgii.

W 1976 roku poznał pisarza i scenarzystę Jeana Van Hamme'a. Ich pierwsza wspólna seria komiksów – przygody Thorgala Aegirssona – spotkała się z wielkim uznaniem i odniosła ogromny sukces.

W 1979 roku ROSIŃSKI otrzymał za „Thorgala” pierwsze wyróżnienie – nagrodę Saint-Michel. Dzisiaj ma już ich dziesiątki. Jest uznawany za najpopularniejszego europejskiego rysownika komiksu.

Poza wydawaną już 23 lata serią „Thorgal” ROSIŃSKI jest autorem albumów „Yans”, „Sioban” i „Szninkiel”.

Jean VAN HAMME

urodził się 16 stycznia 1939 roku w Brukseli.

Znak zodiaku – Koziorożec.

Z wykształcenia jest ekonomistą, ale nie bilanse księgowe stały się jego pasją. Szybko zorientował się, że dużo ciekawsze jest wymyślanie opowieści i scenariuszy. Jest autorem powieści przygodowych, pracuje również dla telewizji. Największą popularność zdobyły jego scenariusze komiksów, napisane dla tak znanych rysowników, jak Cuvelier, Geri, Beautemps, Dany, Aidans, Cheret i Vence.

W 1976 roku poznał polskiego rysownika Grzegorza Rosińskiego. Znajomość ta zaowocowała nowym pomysłem na scenariusz komiksu – postacią Thorgala Aegirssona. Wymyślony przez VAN HAMME'A, a narysowany przez Rosińskiego fantastyczny, mroczny świat wikingów odniósł wielki sukces. Wciąż są wznawiane starsze tytuły i powstają nowe przygody Thorgala.

VAN HAMME był wielokrotnie nagradzany na konwentach komiksowych.

20

Klub Świata Komiksu przedstawia:

THORGAL

PIĘTNO WYGNAŃCÓW

Dotychczas ukazały się:

1. ZDRADZONA CZARODZIEJKA
2. WYSPA WŚRÓD LODÓW
3. NAD JEZIOREM BEZ DNA
4. CZARNA GALERA
5. PONAD KRAINĄ CIENI
6. UPADEK BREK ZARITHA
7. GWIEZDNE DZIECKO
8. ALINOE
9. ŁUCZNICY
10. KRAINA QA
11. OCZY TANATLOCA
12. MIASTO ZAGINIONEGO BOGA
13. MIĘDZY ZIEMIĄ A ŚWIATŁEM
14. AARICIA
15. WŁADCA GÓR
16. WILCZYCA
17. STRAŻNICZKA KLUCZY
18. SŁONECZNY MIECZ
19. NIEWIDZIALNA FORTECA
20. PIĘTNO WYGNAŃCÓW

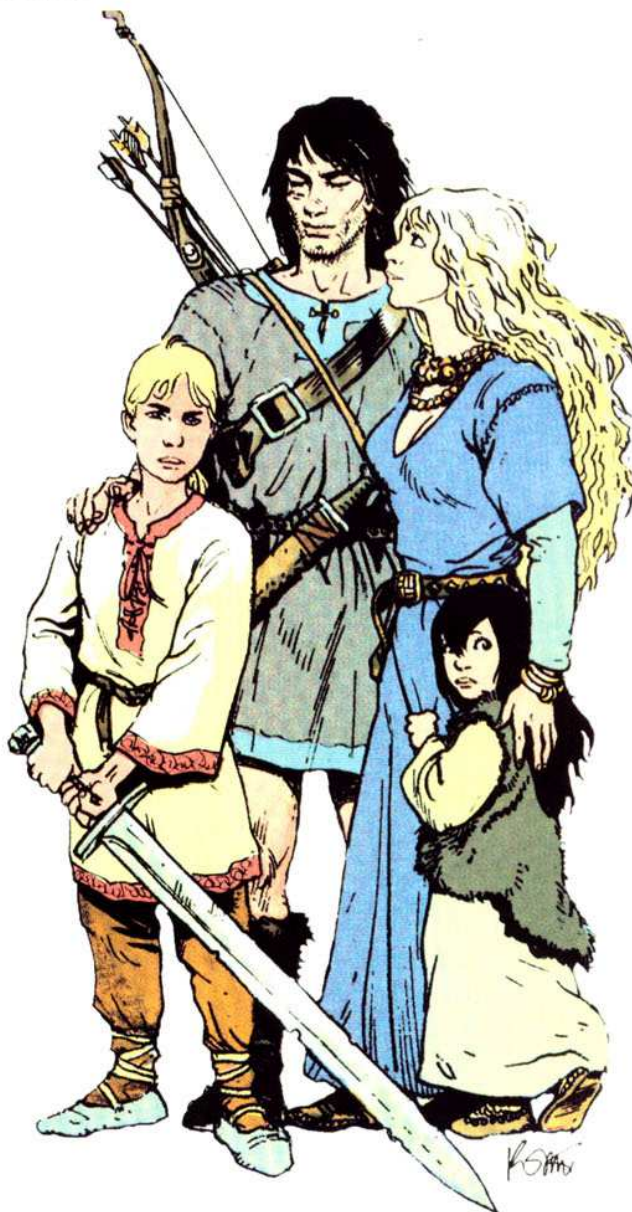
zapowiedzi:

21. KORONA OGOTAIA

ISBN 83-237-0367-1

9 788323 703679

Cena 14,90 zł